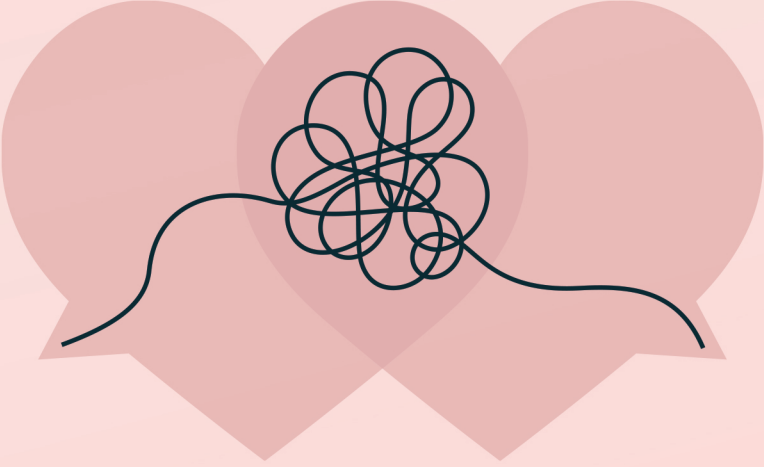

EŞCİNSELLİĞİN GELİŞİMİ VE EŞCİNSEL EBEVEYNLİK TARTIŞMALARI

İnsan Cinselliği Dergisi Komisyonu

AY!K
KİTAP

EŞCİNSELLİĞİN GELİŞİMİ VE EŞCİNSEL EBEVEYNLIK TARTIŞMALARI

İnsan Cinselliği Dergisi Komisyonu

Aydına Yayıncılık Ltd. Şti.
Ayvansaray Mah. Hoca Çakır Cad. No: 26/1 Fatih / İstanbul
Yayınevi Sertifika No: 50129

**EŞCİNSELLİĞİN GELİŞİMİ VE EŞCİNSEL EBEVEYNLİK
TARTIŞMALARI**
İnsan Cinselliği Dergisi Komisyonu

Çeviri: Ebru Sofi

ISBN: 978-605-71741-2-3?????
Birinci Baskı: Temmuz 2022, İstanbul

Tüm hakları saklıdır.

Kitapta bulunan bütün isimler, paylaşımların gizliliğini korumak üzere değiştirilmiştir. Bu kitap bilgi amaçlıdır. Profesyonel tıbbi yardım amacı taşımamaktadır. Kitabın yazarı ve yayımcısı bu kitaptaki bilgilerin kullanımından ötürü ortaya çıkabilecek doğrudan veya dolaylı herhangi bir sorumluluğu kabul etmemektedir.

Copyright©2022, Ayık Kitap

Baskı: Step Matbaacılık
Matbaa Sertifika No: 45522

İçindekiler

Yayıncı Ön Sözü.....	5
Eşcinsel Çekim Gelişimsel Bir Aşama mıdır?.....	7
Eşcinsel Çiftler ve Ebeveynlik: Bilimin Söyleyebileceği ve Söyleyemeyeceği Şeyler	35

Yayıncı Ön Sözü

Joseph Nicolosi, Benjamin Kaufman ve Charles Socarides tarafından kurulan Ulusal Eşcinsellik Terapi ve Araştırma Derneği'nin geleneğini sürdüren Terapötik Seçim ve Bilimsel Bütünlük İttifakı'nın resmi yayını olan İnsan Cinselliği Dergisi, özelde cinsel yönelim ve cinsel kimlik odağında genelde insan cinselliği alanında bilim dünyasına ve topluma yönelik bilgi paylaşımına adanmış bilimsel bir dergidir. Derginin birincil hedefi bu alanda düşünsel çığır açan araştırmaları paylaşmaktır.

İnsan Cinselliği Dergisi, istenmeyen eşcinsel çekim yaşayan ve/veya kendi biyolojik cinsiyeti, cinsel kimliği ve değerleri arasında çatışma yaşayan bireylere yönelik çalışmalara özellikle önem göstermektedir. Eşcinsellik konusunda söylenmeyenlerin, dile getirilmeyenlerin, baskılananların, tecrit edilenlerin ve alternatiflerin sesi olmayı amaçlayan dergi, politik ve ideolojik baskılara karşın eşcinsel çekiminden memnun olmayanlara ve konunun ilgisine esasında başka bir ihtimalin mümkün olduğunu gösteren araştırmalara ve terapötik rehberliğe bilimin ışığında öncülük ediyor.

İnsan Cinselliği Dergisi hak sahibi David Pruden onayıyla yayınlanan bu seride, derginin önde gelen kuramsal ve uygulamalı çalışmalarını siz kıymetli okuyucunun istifadesine sunmaktan memnuniyet duyuyoruz.

Ayık Kitap

Eşcinsel Çekim Gelişimsel Bir Aşama Mıdır?

Neil E. Whitehead*

---

* Neil E. Whitehead, PhD, şu anda Lower Hutt, Yeni Zelanda'da bulunan Whitehead Associates'te çalışmakta olan bir biyokimyacıdır. Bu metin, yazar, Hiroshima Üniversitesi Radyobioloji ve Tıp Enstitüsü'nde çalıştığı esnada yazılmıştır; Kasumi 1-2-3, Minami-ku, Hiroshima, Japonya 734-8553.

Teşekkür

Hiroşima Üniversitesi'nde kaldığım süre boyunca, özellikle Profesör Masaharu Hoshi'nin Misafir Profesör Programı çerçevesinde gösterdiği misafirperverlikten dolayı çok minnettarım. Araştırmayı gözden geçiren araştırmacıya Levene testinde yardımcı olmasından dolayı çok minnettarım.

Bu makale, iyi bilinen gelişimsel aşama kavramını, ilk eşcinsel çekimin (EÇ) ortaya çıkışı üzerindeki durumu/genetik etkiyi ölçmek amacıyla, bu durumu ergenliğin başlamasıyla karşılaştırarak, bu aşamaların zaman içindeki yayılımlarının standart istatistiksel analizleriyle bir araya getirmektedir. EÇ gelişimsel bir aşama değildir ve ortaya çıkışı yüksek genetik etkiye sahip değildir. Ortalama ilk EÇ yaşının bağıl standart sapması (BSS) %40'tır, bu da ergenlik gibi çok yüksek genetik etkiye sahip olan aşamalar için yaklaşık %7 değerine kıyasla çok yüksektir. Otuz yıllık bir süre boyunca birçok çalışmada bildirildiği gibi, ilk çekim her iki cinsiyet için, her iki yönelim için ve de kültürler arası olarak ortalama on yaşında gerçekleşmektedir. Literatürde yaygın olarak ilk EÇ'nin cinsellikle ilgili gerçek bir çekim olduğu ve biyolojik olarak önceden programlandığı iddia edilse de bu iddiaların her ikisi de şüphelidir. İlk çekim ergenlikten ortalama iki yıl önce gerçekleşmektedir; bu nedenle çoğunlukla ergenlik güdümlü değildir. Onuncu yaş muhtemelen cinsiyet farklılıklarının farkında olmanın zirve noktası olması ile bağlantılıdır. Alternatif olarak, ancak çok daha az olasılıkla, ilk EÇ yaşı, adrenarş (adrenal bezlerin olgunlaşması) ile ilişkilidir. İlk çekim yaşının iddia edildiği gibi doğuştan geldiğini göstermeye çalışmak kötü bir seçimdir. Çok az kişinin ilk anıları EÇ'yle ilgilidir, bu yüzden bu, yanlış bir basmakalıp inanıştır.

Giriş

Eşcinsel bireylerin “Ben hep böyleydım. Bununla ilgili hatırladığım en eski anılarım farklı hissettiğime ve erkeklerden etkilendiğime dair anılar” (Hillier, Turner ve Mitchell, 2005) dediğini duymak oldukça yaygındır. Bağlam içerisinde, bu genellikle en eski anılarının eşcinsel çekimle (EÇ) ilgili olduğu ve bu tür bireylerin bu duygularla doğmuş olmaları gerektiği anlamına gelmektedir. Hatta bu durumun kültürler arası geçerli olduğu da iddia edilmiştir (McLelland, 2000). Bir kişinin eşcinsel olarak doğduğuna dair gizli veya açık bir şekilde akademik ifadeler bulmak hâlâ mümkündür. Örneğin, LeVay (2010), “Gelişimin kontrolünün çoğunu doğum öncesi hormonlara atfetme eğilimindeyim” diye iddia etmektedir (s. 279) ve hatta bir kitabının adı *Doğuştan Gey*’dir (Wilson ve Rahman, 2005). Yazarlar, bu şekilde EÇ’nin ağırlıkla doğum öncesi etkenlerden etkilendiğini ifade etmektedirler.

Açıkçası, EÇ’li bireyler “doğuştan öyle” değillerdi. Bu bireyler, doğumdan hemen sonra, cinsiyetlerini ayırt etmek bir yana dursun, kendileri ve anneleri arasında bile ayırım yapamamaktadırlar. Bu nedenle “doğuştan öyle” ifadesi, bu bağlamda *önceden belirlenmiş* veya EÇ geliştirmek zorunda olmak anlamına gelmektedir. Eğer bu doğru olsaydı, EÇ’nin gelişimi, ergenlik veya gebelik gibi, biyolojik olarak belirli bir gelişim dizisinde meydana gelmek suretiyle programlanmış bir aşama/dönüm noktası durumu olurdu. *Aşama* terimi, GLB (gey, lezbiyen, biseksüel) bireylerin “açılma” sürecindeki çeşitli evreler için kullanılmıştır (Floyd & Bakeman, 2006). İlk eşcinsel

cinsel çekim bu aşamalardan biridir. Bu makaleye göre, EÇ için biyolojik programlamayla ilgili bir bulgu belgelenmediğinden, bu terim yanlış kullanılmaktadır.

Gelişimsel Aşamalarla İlgili İstatistikler

Gelişimsel aşamalar, fetal büyüme, motor becerilerin gelişimi, sosyal beceriler, diş çıkması, ergenlik ve menopoz gibi şeyler için literatürde sınıflandırılmıştır. Bir aşamaya ulaşmadaki başarısızlık veya gecikme, altta yatan bir tıbbi sorunun önemli bir göstergesi olabilmektedir. Biyolojik bir sistemde tipik olarak, normal bireylerle çalışırken elde edilen verilere göre belirli bir aşama için bir yaş aralığı olacaktır. Tıp uzmanları tarafından daha sonra sınıflandırılacak ve kullanılacak olan ise, ortalama ve yaş yayılımının (normalde güven aralıkları veya standart sapmanın) bir ölçümü olacaktır. Dönüm noktası ne kadar sonra olursa, bu değerler de genellikle daha büyüktür.

Örneğin, menopoz zamanlaması için 3,8 yıllık bir standart sapma değeri vardır, ancak gebelik uzunluğunda sadece 0.023 yıllık bir standart sapma değeri mevcuttur (Tablo 1). Açıkçası, iki ölçüm doğrudan veya faydalı bir şekilde karşılaştırılabilir değildir. Bu problemi önleyen standart matematiksel ölçüm, varyasyon katsayısını veya *bağıl* standart sapmayı (BSS) kullanılmaktadır. BSS, standart sapmanın ortalamaya bölünmesidir, bu durumda, BSS, ortalama yaşı bölünmesidir. BSS'nin %50'yi aştığı durumlarda, herhangi bir olay bir aşamayı ifade etmemektedir. BSS bu makalede karşılaştırmalar için yaygın olarak kullanılmaktadır ve bazılarının %50'lik kesme oranına yakın olduğu unutulmamalıdır. Seçilen doğum sonrası aşamalar için BSS'ler Tablo 1'de verilmiştir. İlk eşcinsel çekimlerle ilgili literatür daha sonra ele alınmıştır (bkz. Tablo 3). BSS, gebelikten bu yana geçen süre kullanılarak hesaplanmaktadır. *İlk HetCins/EşcCins* ilk cinsel deneyim anlamına gelmektedir.

Eşcinsel cinsel deneyimin, heteroseksüel cinsel deneyimden veya diğer aşamalardan çok daha büyük bir BSS'ye sahip olduğu anlaşılmıştır. Aşamaların yüksek değişkenlik göstermesi, genetik etkiler, ailesel/sosyal etkiler ve tesadüfi olayların bir kombinasyonunun sonucudur. Bunlar BSS'yi arttırmaktadırlar, bu nedenle burada başka birçok etkinin de dahil olduğunu söylemek doğal bir yorum olacaktır.

Tablo 1. Doğumdan sonraki aşamalar

Aşama	Kaynak	%BSS
Gebelik süresi	(Kieler, Axelsson, Nilsson, & Waldenström, 1995)	3.0
İlk emekleme, yürüme	(Adolph, Vereijken, & Denny, 1998)	7.6
İlk kelime, cümle	(Neligan & Prudham, 1969)	5.5, 3.8 (E/K)
Diş çıkması	(Hagg & Taranger, 1985)	8
Ergenlik	(Kaltiala-Heino, Marttunen, Rantanen, & Rimpela, 2003)	8.6
İlk HetCins	(Laumann, Gagnon, Michael, & Michaels, 1994)	7.1
İlk EşCins	(Savin-Williams & Diamond, 2000)	33.27 (K/E)
Heteroseksüel evlilik	(Laumann ve ark., 1994)	6.2
İlk doğum yapma	(Martin ve ark., 2002)	25
Saç beyazlaması	(Keogh & Walsh, 1965)	26
Kelleşme	(Paik, Yoon, Sim, Kim, & Kim, 2001)	28
Menopoz	(de Bruin ve ark., 2001)	7.3
Yaşam süresi	(CDC, 2008)	25 ^a

Bir annenin ilk doğum yaptığı yaşı için BSS'nin büyük olması çok şaşırtıcı değildir çünkü buna kasıtlı erteleme, gebe kalma zorlukları vb. dahil olmak üzere evlilikten daha fazla faktör girmektedir. Yaşam süresinin daha büyük bir BSS'ye sahip olması şaşırtıcı değildir çünkü kazalar ve yaşam tarzı seçimleri gibi birçok faktör söz konusudur.

Ancak, işler bu kadar basit olmayabilir. Bazen toplumsal bir sınırlılık veya yasal bir zorunluluk BSS'yi azaltabilmektedir. Örneğin, tüm İsveçli çocuklar okula yedi yaşında başlamalıdır ve aynı yaştaki BSS sadece %4 civarındadır. Benzer şekilde, evlilik yaşının bu kadar sıkı bir şekilde belirlenmiş olması oldukça garip düşünülebilir, fakat dağılımı azaltan ve benzerlik üretme eğiliminde olan birçok sosyal faktör bulunmaktadır. Eğer birinin tüm arkadaşları evleniyorsa, benzer zamanlarda evlenmek için bir baskı söz konusudur. Yükseköğretimden mezun olmak normal bir geçiş noktası olduğundan, ilk evlilik yaşı da yakınlaşabilir ve BSS küçük olabilir.

Temel kural, çevresel etkilerin çoğunun farklılıkları arttırarak BSS değerini yükseltmesidir ve bu muhtemelen ilk EÇ için de geçerlidir. Çevresel etki derecesi doğumdan sonra büyük ölçüde arttığından; en düşük aşama değişkenliğinin (örneğin, nispeten düşük BSS değeri) en net örneklerinden biri doğum öncesi gelişimdir. Bu tür veriler mevcuttur ve Tablo 2’de gösterildiği gibi MRI taramaları ve ultrasonlardan hesaplanabilmektedir.

Bu bağıl standart sapmaların (BSS’lerin) ortalaması %3,7’dir, bu da Tablo 1’deki en düşük *doğum sonrası* aşamalardan daha azdır.

Tamamen genetik etki için, laboratuvar fare kolonilerinden, zamanlamanın yayılma derecesinin daha da düşük olabileceğine dair bulgular vardır (Murray ve ark., 2010). Araştırmacılar tarafından çok sabit tutulan çevresel koşullara sahip laboratuvar farelerinde, gebelik zamanlaması yaklaşık %1,9’luk bir bağıl standart sapmaya sahiptir. Bu değer, belirli bir fare türüne bağlı olarak biraz değişmektedir. Bu, Tablo 2’deki insanlar için doğum öncesi BSS’lerden daha düşüktür ancak insanlarla daha kapsamlı bir karşılaştırma için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Tablo 2. Doğum Öncesi Aşamalar

Aşama	Kaynak	Ortalama Yaş	%BSS
10 mm’lik fetal kese boyutu	(Creighton Üniversitesi Tıp Merkezi, 2006)	0.115	4.1
İlk baş çevirme hareketi	(Creighton Üniversitesi Tıp Merkezi, 2006)	0.200	4.6
Tekli sulkus gelişimi	(Garel ve ark., 2001)	0.433	2.2
İlk kol hareketi	(Kurjak ve ark., 2006)	0.538	3.8

BSS değeri gebe kalmadan sonraki zaman olarak ifade edilmiştir.

İlk Çekimle İlgili Kavramsal Zorluklar

İlk cinsel çekim kavramı şimdi yukarıdaki arka plan ışığında tartışılacaktır. Çekim kavramı cinsel kimliğe göre daha temeldir çünkü ikincil olarak önemli bir sosyal girdiye sahip olacaktır; benzer şekilde, davranışsal bir kriter ise muhtemelen güvenilirliği sağlamayacaktır. İncelenmekte olan ilk cinsel çekim verileri, görünüşte daha mühim olmasına rağmen, gerçek erotik uyarılma içermemekte ve hayal edilenden daha az anlaşılır olabilmektedir. İlk çekimle ilgili veri toplamak amacıyla tasarlanan anketlere verilen cevaplar, soruların nasıl tasarlandığına bağlıdır (Rich Savin-William, kişisel iletişim, Haziran 2009). İlk çekim, hayranlık, büyülenme veya taparcasına hayranlık duymadan oluşabilir ve ancak daha sonra cinsel bir hale gelebilir. Burada, bildirilen herhangi bir ilk çekimin en azından cinsel hale gelmiş bir belirtiyeye sahip olduğu varsayılmaktadır (Herdt, McClintock, Henderson, Lehavot ve Simoni, 2000).

Çekimle ilgili verilere yönelik bir diğer eleştiri de yetişkinlerin ilk çekim yaşına ait anılarının kesin ve güvenilir olmayabileceğidir. Bununla birlikte, ilk çekim yaşının test-tekrar test güvenilirliğinin iyi olduğu (Schrimshaw ve ark., 2006) ve daha iyi hatırlanması muhtemel olan cinsel kimlik gerçekleştirme ve ilk eşcinsel karşılaşma için olanlardan biraz farklı olması daha güvenilirdir.

İlk Çekimle İlgili Literatür Verileri

Kinsey, Pomeroy ve Martin (1948) ile Kinsey, Pomeroy, Martin ve Gebhard (1953) (cinselliği gerçekten büyük ölçekte araştıran ilk kişiler) yaş ve cinsellikle ilgili birçok veri sunarlar ancak garip bir şekilde ilk çekimle ilgili hiçbir veri sunmazlar. Bunun yerine ilk uyarılma hakkında veri toplamış ve bununla açıkça sadece çekimi değil, fizyolojik uyarılmayı da kastetmişlerdir. Bir literatür derleme çalışmasında, Herdt ve arkadaşları (2000), Kinsey ve arkadaşlarının çalışmasından uzun bir süre sonra ilk çekim yaşına dair (on yaş) yayınlanmış olan ilk değerlendirmeyi alıntılarlamaktadır. (Saghir & Robins, 1973).

Saghir ve Robins'ten (1973) bu yana, ilk çekimi ölçen birçok çalışma yapılmıştır (bkz. Tablo 3). Bazı çalışmalar sadece ya-
şın hesaplarını verirken, diğerleri de yaşın standart sapmasını
veya standart sapmanın hesaplanabilmesi için yeterli bilgiyi
vermiştir.

Erkeklerde Whitam ve Mathy'nin (1986) ve kadınlarda Whi-
tam, Daskalos, Sobolewski ve Padilla'nın (1998) çalışmaları
Tablo 3'te belirtilen çalışmalarla tutarlı ve kültürlerarası veriler
sağlamaktadır. Witam ve arkadaşlarının çalışmaları (bkz.
Tablo 4 ve 5), ilk eşcinsel çekim için standart sapmalar, yıllık
verilerden ziyade sağlanan yaş aralıklarından hesaplanmıştır.
İlk heteroseksüel çekim (HÇ) için olan yaş ölçümlerinin de
dahil olduğu dikkate alınmalıdır. İlk EÇ ve HÇ yaşları arasın-
daki karşılaştırma ile ilgili yorumlar teknik ekte sunulmuştur.

Tablo 3. İlk Eşcinsel Çekim için Yaş Ortalamaları

<i>Kaynak</i>	<i>İlk Çekim Ortalaması</i>	<i>Yorum</i>
Remafedi, Farrow, & Deisher (1991)	10	Her iki cinsiyet de birleştirilmiştir.
Savin-Williams (1995)	9.6±3.6, 10.1±3.7	Erkek/kadın
Bailey & Oberschneider (1997)	10.4	
D'Augelli, Hershberger, & Pilkington (1998)	10±4	Her iki cinsiyet de birleştirilmiştir.
Savin-Williams (1998)	7.5±3, 10.5±6	Erkek/kadın
D'Augelli ve ark. (2005)	10±3.4	Her iki cinsiyet de birleştirilmiştir.
Schrimshaw ve ark. (2006)	10.9±3.8	Her iki cinsiyet de birleştirilmiştir.
Floyd & Bakeman (2006)	11.4±4.8, 15.3±6.9	Erkek/Kadın
McCabe, Hughes, Bostwick, Mo- rales, & Boyd (2012); McCabe ve ark. (2012)	10	
Grossman (2008)	12.9± yaklaşık 7, 9.8±3.5	Yalnızca erkeklerin olduğu iki hesaplama vardır.
Corliss, Cochran, Mays, Green- land, & Seeman, (2009)	16±8	Yalnızca kadınlar. İlk çekimden başka çekimleri de içerebilir.

Tablo 3'te listelenen on iki çalışma için ilk eşcinsel çekimdeki yaş ölçümlerinin ortalaması
ve standart sapması her iki cinsiyet için de 10,0±4,0 yıldır.

Tablo 4. Erkeklerde İlk EÇ Yaşı

	Brezilya	Guatemala	Filipinler	ABD
EÇ	10.6±5.5	8.2±4.9	11.4±3.4	10.9±4.5
HÇ	11.6±2.9	9.1±4.2	11.8±3.3	10.3±4.8

(Whitam ve Mathy, 1986) Değerler yılları göstermektedir ve hatalar bir standart sapmadır.

Tablo 5. Kadınlarda İlk EÇ Yaşı

	Brezilya	Peru	Filipinler	ABD
EÇ	14.8±6.9	14.7±7.2	15.2±6.1	13.7±7.3
HÇ	12.5±2.8	12.4±3.7	15.1±3.2	9.9±3.6

(Whitam, 1998) Değerler yılları göstermektedir ve hatalar bir standart sapmadır.

Genel olarak, BSS değerleri Tablo 3'teki verilere benzerdir, yani standart sapmalar yaşların küçük bir bölümünden ziyade büyük bir bölümüdür.

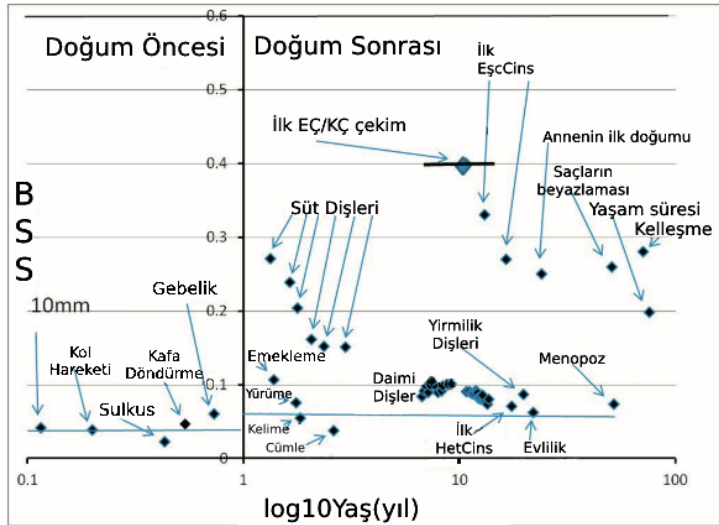
Bir literatür derleme çalışmasında, Herdt ve ark. (2000), çeşitli ilkel ve gelişmiş kültürlerden elde edilen verileri tanımlamakta ve ilk çekimin (hem EÇ hem de HÇ için) on yaşında gerçekleştiğini tahmin etmektedirler. Bu, ilk çekim için biyolojik bir kökenin kanıtı olarak yorumlanmaktadır. Makalelerinin başlığı kolay hatırlanan bir cümledir: "Büyülü Onuncu Yaş." Çalışmalarında listelenen yaş, ölçülen ergenlik yaşı ile anlamlı olarak ilişkili değildir. Bu, ilk çekimin biyolojik kökeninin kanıtı olması açısından sorunlu bir sonuçtur. En azından Amerika Birleşik Devletleri'nde, Saghir ve Robins'ten (1973) Corliss ve arkadaşlarına (2009) kadar otuz yıldan fazla süren çalışmalarda, ölçülen ilk çekim yaşı çok az miktarda değişmiştir. Batıda ergenlik yaşı birkaç on yılda önemli ölçüde azalmış olsa da (Katiala-Heino ve arkadaşları, 2003; Kinsey ve arkadaşları, 1948, 1953), bazı ilkel kültürlerde normal ergenlik 19 yaşın sonlarına kadar ortaya çıkmaktadır. Herdt ve arkadaşları (2000), ilk çekim yaşının değişmediğinden, bunun ilk EÇ'nin (ve HÇ'nin) biyolojik olarak programlandığı ve ergenlik ve kültürden bağımsız bir şekilde meydana geldiği anlamına gel-

mesi gerektiğini iddia etmektedir. Aslında, pek olası olmasa da ilk çekim yaşının, ergenlik yaşından çok daha sıkı bir şekilde biyolojik olarak belirlendiğini iddia etmektedirler. Bu makaledeki veriler bu yorumu çürütmektedir çünkü ilk çekimin zamanlamasındaki dağılım ergenlik çağına kıyasla çok fazla büyüktür.

Gelişimsel Aşamaların İlk EÇ ve HÇ ve İlk Eşcinsel ve Heteroseksüel Deneyim ile Karşılaştırılması

Gelişimsel aşamalar ve ilk EÇ ile ilgili daha önce tablolaştırılmış tüm veriler için BSS (bkz. Tablo 1-5) aşağıdaki Şekil 1'de karşılaştırılmıştır. BSS ne kadar büyük olursa, veriler o kadar geniş yayılmaktadır.

Şekil 1. Gelişimsel Kilometre Taşları BSS değerlerinin İlk EÇ BSS değerleriyle birleşimi

Şekilde, İlk EşCins ve İlk HetCins sırasıyla ilk eşcinsel ve heteroseksüel cinsel ilişkiyi gösteren veri noktalarıdır.

En yukarıdaki *İlk EÇ/HÇ Çekim* için gösterilen kalın yatay çizgi, Şekil 1'deki diğer daha düşük bağıl standart sapmalara kıyasla %40 oranında bağıl standart sapmayı vurgulamaktadır; büyük karo işareti sadece vurgulamak içindir. Bu şekil, bu makaledeki çoğu biyolojik olayın, ilk çekimden daha sıkı bir şekilde, yaş etrafında kümелendiğini göstermektedir. Örneğin, menopoz sınırlı bir yaş aralığında ortaya çıkmaktadır, ancak saçların beyazlaması yaş açısından çok daha değişkendir. Doğum öncesi ve sonrasındaki gelişimsel olaylar için en düşük yaklaşık BSS değerlerini gösteren çizgiler dahil edilmiştir. İlk EÇ çekimi ile aynı olan ilk HÇ çekiminin BSS değeri noktası Tablo 4 ve 5'ten türetilmiştir.

Şekil 1'de süt (bebek) dişlerinin bağıl standart sapma değerleri daimî dişlere göre çok daha yüksektir. Bu mantıklıdır, çünkü süt dişlerinin belli zamanlarda çıkması daha az önemlidir.

Yürüme ve ilk sözel üretimin bile zaman içinde şaşırtıcı derecede sınırlanmış görünmesi ilginçtir. Aksine, kelleşme ve yaşam süresi gibi olaylar çevreden çok daha fazla etkilenmektedir. Herhangi bir genetik heterojenlik tablo/şekil verilerine dahil edilmiştir ve bunlar bazı BSS sonuçlarını artırabilmektedir.

Eşcinsel aşamalar heteroseksüel olanlardan çok daha büyük BSS değerlerine sahiptir. Bunun, EÇ'ye etki eden toplumsal baskıların bir sonucu olduğunu ve aşamaların olduğu yaşları daha değişken hale getirdiğini söylemek cazip olacaktır, ancak bu doğru değildir çünkü ilk HÇ çekimi, ilk EÇ çekiminin BSS değerine benzerdir (ve diğer HÇ aşamalarından çok farklıdır). Bu, ya "ilk çekim" kavramının cinsel yönelimin bir ölçümü olarak oldukça uygun olmadığı ya da benzer etkilerin her ikisini de etkilediği anlamına gelmektedir.

Belirli Gelişimsel Aşamaların Göreceli Genetik Etkilerinin Karşılaştırılması

Tablo 6, bilindiği yerlerde, aşamaların zamanlaması üzerindeki genetik etkiyi göstermektedir.

Tablo 6. İkizler Üzerinde Yapılan Çalışmalardan Elde Edilen Genetik Etki Yüzdeleri

Aşama	Kaynak	Genetik Etki Yüzdesi
Gebelik süresi	(Clausson, Lichtenstein, & Cnattingius, 2000)	31 ^a
İlk emekleme, yürüme	Bulunamadı	
İlk kelime, cümle	Bulunamadı	
Diş çıkmasının zamanlaması	(Townsend, Hughes, Luciano, Bockmann, & Brook, 2009)	94
Ergenlik zamanlaması	(Silventoinen, Haukka, Dunkel, Tynelius, & Rasmussen, 2008)	91
İlk HetCins	(Dunne ve ark., 1997)	72, 49 (E/K)
Evlilik	(Trumbetta, Markowitz, & Gottesman, 2007)	27 ^d
Saç beyazlaması	Bulunamadı	
Kelleşme	(Rexbye ve ark., 2005)	79 ^b
Menopoz zamanlaması	(de Bruin ve ark., 2001)	86
Yaşam süresi	(Hjelmborg ve ark., 2006)	26 ^c

(a) Yalnızca anne geni etkisi, aynı zamanda fetüsten de bir katkı vardır. (b) Yaştan ziyade ortalama bir kelleşme kriteri. (c) 96 yaşındakiler için. (Önceki 20 yılla benzer sonuçlar.) (d). 20-40 yaş arasında en fazladır, ancak, yaş için BSS değeri değil, medeni durum için BSS değeridir.

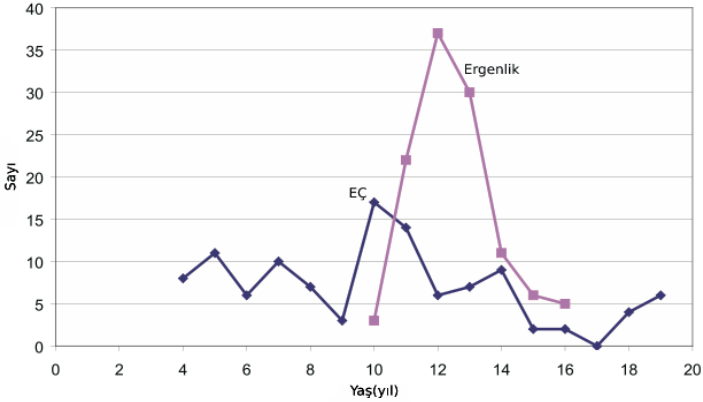
Şimdi BSS değerlerini, diş çıkması, ergenlik, ilk heteroseksüel ilişki, kelleşme ve menopoz gibi Tablo 6'daki yüksek genetik etkilerle (%50'den fazla) karşılaştırıyoruz. Seçilen bu aşamaların BSS değerleri için, ortalama ve ortalamanın standart hatası 0.120 ± 0.031 'dir. Bu, ilk çekimin BSS değeri için 0.40'tan istatistiksel olarak çok farklıdır ($P < 0.001$), bu nedenle muhtemelen hem EÇ hem de HÇ ilk çekiminin baskın bir genetik bileşeni yoktur.

Daha spesifik bir örnek için, Hamer, Hu, Magnuson, Hu ve Pattatucci'nin (1993) çalışmasından türetilen ve yeniden çizi-

len erkeklerde ilk EÇ ve ergenlik verileri özellikle belirgindir, çünkü istatistik özeti olarak değil, her yaş için ayrı ayrı verilmişlerdir. Şekil 2’de, ilk EÇ verilerinin ergenlik verilerine kıyasla daha çok dağılmış olduğunu unutulmamalıdır.

**Şekil 2. Erkeklerde İlk Eşcinsel Çekim (Hamer ve ark., 1993).
Sayılar bir yıl içindir.**

Şekil 2’ye bakıldığında, EÇ yaşı-oluşumu ergenliğin genetik olarak etkilendiği gibi değildir. İkisinin ortalama ve standart sapması sırasıyla $10,0 \pm 4,1$ yaş ve $12,5 \pm 1,4$ yaştır; bu değerler varyans homojenliği için t-testi veya Levene testi ile $p < 0,001$ düzeyinde çok farklıdır.

Ergenliğin zamanlaması üzerinde bilinen çok güçlü bir genetik etkiyi kullanarak, ilk EÇ üzerindeki olası genetik etki teknik ekte hesaplanmıştır. Bununla birlikte, şekillerde görüldüğü gibi karşılaştırmadan elde edilen sonuç, genetik etkinin düşük olduğu ve diğer etkilerin baskın olduğudur. İlk çekimin doğuştan geldiği veya kaçınılmaz gelişimsel bir aşama olduğu fikri için hiçbir destek bulunmamaktadır.

Adrenarşın Olası Müdahalesi (Tam Adrenal Olgunluk)

Herd et ve arkadaşları (2000), “büyü 10 yaşı”nın biyolojik bir aşama olan adrenarşa bağı olabileceğini belirtmektedir. Adrenarş, androjenik hormonların olgunlaşma seviyelerine kadar üretildiği ve on yaşında da ortaya çıktığı gözlenen tam adrenal olgunluğun ilk kazanımıdır (Auchus, 2011). Adrenal olgunluk ergenlikten bağımsız olarak ortaya çıkmaktadır. Adrenarşsız ergenlik (adrenal yetmezlik durumunda olduğu gibi) ve ergenlik olmadan adrenarş (Turner sendromunda olduğu gibi) olması mümkündür ve her iki durumda da cinsel çekim gelişecektir (bu örnek HÖ içindir). Auchus, adrenarşın çocukluğun orta dönemlerinde meydana gelen ani ve belirlenmiş bir süreç değı, doğumdan bu yana devam eden bir süreç olduğundan bahsetmektedir. Bu nedenle, sadece ergenlikten bağımsız olmakla kalmaz, aynı zamanda farklı bir süreç türüdür ve zaman içinde yayılmaktadır.

Bir ihtimal, ilk çekimin, teorik olarak zaman içinde yayılmasının doğasını açıklayabilecek olan adrenal bezden gelen hormonlarla bağlantılı bazı uzun süreli genetik etkilerden kaynaklanıyor olabileceğidir. Fakat, konjenital adrenal hiperplazi ve HÇ’li kız çocukları göz önüne alındığında, bu çok olası görünmemektedir (Meyer-Bahlburg, Dolezal, Baker, Ehrhardt ve New, 2006). Bu tür kızlar doğumdan çok önce aşırı androjen üretimine sahiptirler, ancak karşı cinse aşırı ilgi duymazlar; aslında, karşı cinse daha az ilgi duyarlar. Bu durumdaki kızların küçük ama artan bir kısmı aynı cinsiyete ilgi duymaktadır. Bu kızlar, erken gelişmiş bir şekilde karşı cinse doğuştan ilgi duymazlar; aksine normal hormon seviyelerine maruz kalanlara benzer bir şekilde karşı cinsten etkilenirler. Bu, adrenarşın ilk çekim üzerinde oldukça küçük bir etkisi olabileceğini düşündürmektedir.

Toplumsal Bir Hipotez

Alternatif bir hipotez, toplumsal ortam faktörlerinin ilk eşcinsel (ve heteroseksüel) çekimin gelişimini güçlü bir şekilde etkilediğidir. Önceden açıklandığı gibi (Whitehead & Whitehead, 2010), onuncu yaş aynı zamanda her cinsiyetin toplumsal olarak farklı şekilde cinsiyet geliştirmesinde ortalama bir zirveye denk gelmektedir. Doğumdan sonraki birkaç yıl boyunca, erkekler ve kızlar cinsiyetlerine uygun farklı psikolojik gelişimsel süreçleri takip etmektedirler (veya EÇ'li çocuklar, genellikle bunları takip etmemektedirler). Karşı cinsiyetten farklı olan sosyal cinsiyet özellikleri geliştiren erkek ve kız çocukları, yaygın olarak bu farklılıklara ilgi duymaya ve hatta farklı olanlara ilgi duymaya başlamaktadırlar. Bu, temel olarak HÇ ve EÇ için, Bem'in belirttiği gibi, "egzotik olan erotik hale gelir" fikrine denk gelmektedir (Bem, 1996). İlk çekimde yaşlardaki yayılımın bir kısmı, çekici olarak algılanan bir kişiyle karşılaşmak için gereken zamanın değişkenliğinden kaynaklanabilmektedir. İkizler üzerinde yapılan çalışmalar, romantik heteroseksüel çekimin yetişkinler için hiçbir genetik etkiye sahip olmadığını göstermiştir (Zietsch, Verweij, Heath & Martin, 2011). Oldukça büyük bir ergen ikiz örneklemini kullanan çalışmalar, aynı şeyi gençlerde eşcinsel çekim için de bulmuştur, yani, genetik etki yoktur (Bearman & Brueckner, 2002). Ergenlikten önce ilk çekim için benzer bir araştırmanın benzer bir sonuca sahip olacağından çok az şüphe var gibi görünmektedir.

Bu makalenin güçlü bir yönü, genetik olarak etkilenen gelişimsel aşama kavramının ve yaşa yayılan varyasyonunun standart olarak birleştirilmesinin, geniş ve köklü bir literatüre sahip olması ancak daha önce EÇ'ye hiç uygulanmamış olmasıdır. Bu, normalde ikizler üzerinde yapılan çalışmalar veya aileler üzerinde yapılan çalışmalar tarafından ele alınan genetik etki sorununa yeni bir yaklaşımdır. İlk EÇ, açıkça genetik olarak etkilenen diğer aşamalara kıyasla o kadar geniş bir

bağıl standart sapmaya sahiptir ki, ilk EÇ'nin ortaya çıkışının yalnızca genetik etkenlerden zayıf bir şekilde etkilendiği açıktır. Bu, EÇ'li insanların "bu şekilde doğduğu" yönündeki ortak inancın, ilk çekim alanındaki literatür tarafından desteklenmediği anlamına gelmektedir.

Bu sonuca yönelik olası bir sınırlılık, ilk çekimin ölçülmesinin genellikle geriye dönük, öz bildirim anketlerinde sadece bir soru sorularak yapıldığı yönündedir. Ayrıca, "çekim" kavramı çok yönlü olduğundan, bu konunun daha kapsamlı bir şekilde araştırılmasını sağlamak için daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır. Bu karşılaştırmada, ergenlik ilk çekimden çok farklı olmamıştır, ancak daha geniş yaş farklılıklarına sahip diğer karşılaştırmalar daha fazla matematiksel belirsizlik getirebilecektir.

Sonuçlar

İlk eşcinsel çekimin ilk anılarla çakıştığını duymak yaygın olsa da, çok sayıda araştırma bunun çok yanıltıcı bir genelleme olduğunu göstermektedir. Bildirilen ilk çekimlerin yarısı on yaşından sonra olmuştur. Bu çekimin, özellikle EÇ için, ileride olabilecek cinsel hale gelmiş çekim için olası bir işaretten daha fazlası olup olmadığı şüphelidir. Zaman içerisinde yayılması (yaklaşık %40 bağıl standart sapma), büyük çoğunlukla biyolojik olarak etkilenmesini neredeyse imkânsız hale getirmektedir. İnsanların hayatlarında biyolojik olarak önceden belirlendiği bilinen doğum sonrası olayların bağıl standart sapma değeri yaklaşık %7'dir, doğum öncesi olaylarda ise bu değer yaklaşık %4'tür. Ayrıca adrenarşın (adrenal olgunluk) bu "büyülü onuncu yaş" için yeterli bir açıklama olduğu da şüphelidir. Psikoseksüel cinsiyet farklılıklarının gelişimine dayalı olan bir toplumsal açıklama daha akla yatkındır.

- Adolph, K. E., Vereijken, B., & Denny, M. A. (1998). Learning to crawl. *Child Development*, 69(5), 1299-1312.
- Auchus, R. J. (2011). The physiology and biochemistry of adrenarche. *Endocrine Development*, 20, 20-27.
- Bailey, J. M., & Oberschneider, M. (1997). Sexual orientation and professional dance. *Archives of Sexual Behavior*, 26, 433-444.
- Bearman, P. 8., & Brueckner, H. (2002). Opposite-sex twins and adolescent same-sex attraction. *American Journal of Sociology*, 107, 1179-1205.
- Bem, D. J. (1996). Exotic becomes erotic: A developmental theory of sexual orientation. *Psychological Review*, 103, 320-335.
- CDC. (2008). Table 3. Numbers of deaths. <http://www.disastercenter.com/cdc/Death%20rates%202005.html>
- Clausson, B., Lichtenstein, P., & Cnattingius, S. (2000). Genetic influence on birthweight and gestational length determined by studies in offspring of twins. *BJOG*, 107(3), 375-381.
- Corliss, H. L., Cochran, S. D., Mays, V. M., Greenland, S., & Seeman, T. E. (2009). Age of minority sexual orientation development and risk of childhood maltreatment and suicide attempts in women. *American Journal of Orthopsychiatry*, 79(4), 511-521.
- Creighton University Medical Center. (2006). *Ultrasound of early pregnancy*. Retrieved December 2006 from <http://radiology.creighton.edu/pregnancy.htm>
- D'Augelli, A. R., Grossman, A. H., Salter, N. P., Vasey, J. J., Starks, M. T., & Sinclair, K. O. (2005). Predicting the suicide attempts of lesbian, gay and bisexual youth. *Suicide and Life-Threatening Behavior*, 35(6), 646-660.
- D'Augelli, A. R., Hershberger, S. L., & Pilkington, N. W. (1998). Lesbian, gay, and bisexual youths and their families: disclosure of sexual orientation and its consequences. *American Journal of Orthopsychiatry*, 68, 361-371.
- de Bruin, J. P., Bovenhuis, H., van Noord, P. A. H., Pearson, P. L., Arendonk, J. A. M., ... & Dorland, M. (2001). The role of genetic factors in age at natural menopause. *Human Reproduction*, 16, 2014-2018.
- Dunne, M. P., Martin, N. G., Statham, D. J., Slutske, W. S., Dinwiddie, S. H., Bucholz, K. K., ... & Heath, A. C. (1997). Genetic and environmental contributions to variance in age at first sexual intercourse. *Psychological Science*, 8(3), 211-216.
- Floyd, F. J., & Bakeman, R. (2006). Coming-out across the life course: Implications of age and historical context. *Archives of Sexual Behavior*, 35(3), 287-296.
- Garel, C., Chantrel, E., Brisse, H., Elmaleh, M., Luton, D., Oury, J. F., ... & Hassan, M. (2001). Fetal cerebral cortex: Normal gestational landmarks identified using prenatal MR imaging. *AJNR American Journal of Neuroradiology*, 22, 183-189.
- Grossman, A. H. (2008). The unique experiences of older gay and bisexual men: Associations with health and well-being. In R. J. Wolitski, R. Stall, & R. O. Valdiserri (Eds.), *Unequal opportunity: Health disparities affecting gay and bisexual men in the United States* (pp. 303-326). New York: Oxford University Press.

- Hamer, D. H., Hu, S., Magnuson, V. L., Hu, N., & Pattatucci, A. M. L. (1993). A linkage between DNA markers on the x-chromosome and male sexual orientation. *Science*, 261, 321-327.
- Hayakawa, K., Shimizu, T., Ohba, Y., Tomioka, S., Takahasi, S., Amano, K., ... & Hayakata, Y. (1992). Intrapair differences of physical aging and longevity in identical twins. *Acta Geneticae Medicae Et Gemellologiae*, 41, 177-185.
- Herd, G., McClintock, M., Henderson, A. W., Lehavot, K., & Simoni, J. M. (2000). The magical age of 10. *Archives of Sexual Behavior*, 29(6), 587-606.
- Hershberger, S. L. (1997). A twin registry study of male and female sexual orientation. *Journal of Sex Research*, 34, 212-222.
- Hillier, L., Turner, A., & Mitchell, A. (2005). *Writing themselves in again: 6 years on*. Melbourne: La Trobe University.
- Hyjelmberg, B. J., Iachine, I., Skytthe, A., Vaupel, J. W., McGue, M., Koskenvuo, M., ... & Christensen, K. (2006). Genetic influence on human lifespan and longevity. *Human Genetics*, 119(3), 312-321.
- Hagg, U., & Taranger, J. (1985). Dental development, dental age and tooth counts. *Angle Orthodontist*, 55, 93-107.
- Kaltiala-Heino, R., Marttunen, M., Rantanen, P., & Rimpela, M. (2003). Early puberty is associated with mental health problems in middle adolescence. *Social Science and Medicine*, 57, 1055-1064.
- Keogh, E. V., & Walsh, R. J. (1965). Rate of greying of human hair. *Nature*, 207, 877-878.
- Kieler, H., Axelsson, O., Nilsson, S., & Waldenström, U. (1995). The length of human pregnancy as calculated by ultrasonographic measurement of the fetal biparietal diameter. *Ultrasound in Obstetrics & Gynecology*, 6(5), 353-357.
- Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B., & Martin, C. E. (1948). *Sexual behavior in the human male*, Philadelphia: W. B. Saunders.
- Kinsey, A. C., Pomeroy, W. B., Martin, C. E., & Gebhard, P. H. (1953). *Sexual behavior in the human female*. Philadelphia: W. B. Saunders.
- Kurjak, A., Andonotopo, W., Hafner, T., Salihagic, A., Standojevic, M., Azumen-di, G., ... & Troyano, J. M. (2006). Normal standards for fetal neurobehavioral developments—longitudinal quantification by four-dimensional sonography. *Journal of Perinatal Medicine*, 34, 56-65.
- Laumann, E. O., Gagnon, J. H., Michael, R. T., & Michaels, S. (1994). *The social organization of sexuality*. Chicago: University of Chicago Press.
- LeVay, S. (2010). *Gay, straight and the reason why*. New York: Oxford University Press.
- Martin, J. A., Hamilton, B. E., Ventura, S. J., Menacker, F., Park, M. M., & Sutton, P. D. (2002). Births: final data for 2001. *National Vital Statistics Reports*, 51(2), 1-104.
- McCabe, S. E., Hughes, T. L., Bostwick, W., Morales, M., & Boyd, C. J. (2012). Measurement of sexual identity in surveys: Implications for substance abuse research. *Archives of Sexual Behavior*, 41(3), 649-657.
- McLelland, M. J. (2000). *Male homosexuality in modern Japan: cultural myths and social realities*. Richmond, Surrey, UK: Curzon Press.

- Meyer-Bahlburg, H., Dolezal, C., Baker, S., Ehrhardt, A., & New, M. (2006). Gender development in women with congenital adrenal hyperplasia as a function of disorder severity. *Archives of Sexual Behavior*, 35(6), 667-684.
- Murray, S. A., Morgan, J. L., Kane, C., Sharma, Y., Heffner, C. \$., Lake, J., & Donahue, L. R. (2010). Mouse gestation length is genetically determined. *PLoS One*, 3(8), 212418.
- Neligan, G., & Prudham, D. (1969). Norms for standard developmental milestones by sex, social class and place in family. *Developments in Medical Child Neurology*, 1, 413-422.
- Paik, J. H., Yoon, J. B., Sim, W. Y., Kim, B. S., & Kim, N. I. (2001). The prevalence and types of androgenetic alopecia in Korean men and women. *British Journal of Dermatology*, 145, 95-99.
- Remafedi, G., Farrow, J. A., & Deisher, R. W. (1991). Risk factors for attempted suicide in gay and bisexual youth. *Pediatrics*, 87, 869-875.
- Rexbye, H., Petersen, I., Iachina, M., Mortensen, J., McGue, M., Vaupel, J. W., & Christensen, K. (2005). Hair loss among elderly men: Etiology and impact on perceived age. *Journal of Gerontology: A Biological Sciences and Medical Science*, 60(8), 1077-1082.
- Saghir, M. T., & Robins, E. (1973). *Male and female homosexuality, a comprehensive investigation*. Baltimore, MD: Williams and Wilkins.
- Savin-Williams, R. C. (1995). Lesbian, gay male, and bisexual adolescents. In A. R. D'Augelli & C. J. Patterson (Eds.). *Lesbian, gay, and bisexual identities over the lifespan* (pp. 166-189). New York: Oxford University Press.
- Savin-Williams, R. C. (1998). The disclosure to families of same sex attractions by lesbian, gay, and bisexual youths. *Journal of Research on Adolescence*, 8, 149-168.
- Savin-Williams, R. C., & Diamond, L. M. (2000). Sexual identity trajectories among sexual-minority youths: Gender comparisons. *Archives of Sexual Behavior*, 29, 607-627.
- Schrimshaw, E., Rosario, M., Meyer-Bahlburg, H., Scharf-Matlick, A., Langstrom, N., & Hanson, R. K. (2006). Test-retest reliability of self-reported sexual behavior, sexual orientation and psychosexual milestones among gay, lesbian and bisexual youths: High rates of sexual behavior in the general population: correlates and predictors. *Archives of Sexual Behavior*, 35, 225-234.
- Silventoinen, K., Haukka, J., Dunkel, L., Tynelius, P., & Rasmussen, F. (2008). Genetics of pubertal timing and its associations with relative weight in childhood and adult height: The Swedish young male twins study. *Pediatrics*, 121(4), e885-891.
- Townsend, G., Hughes, T., Luciano, M., Bockmann, M., & Brook, A. (2009). Genetic and environmental influences on human dental variation: A critical evaluation of studies involving twins. *Archives of Oral Biology*, 54 (Suppl. 1), s45-s51.
- Trumbetta, S. L., Markowitz, E. M., & Gottesman, I. I. (2007). Marriage and genetic variation across the lifespan: Not a steady relationship? *Behavior Genetics*, 37(2), 362-375.

- Whitam, F. L., Daskalos, C., Sobolewski, C. G., & Padilla, P. (1998). The emergence of lesbian sexuality and identity cross-culturally: Brazil, Peru, the Philippines, and the United States. *Archives of Sexual Behavior*, 27, 31-56.
- Whitam, F. L., & Mathy, R. M. (1986). *Male homosexuality in four societies. Brazil, Guatemala, the Philippines, and the United States*. New York: Praeger.
- Whitehead, N. E. (2011). Neither genes nor choice: Same-sex attraction is mostly a unique reaction to environmental factors. *Journal of Human Sexuality*, 3, 81-114.
- Whitehead, N. E., & Whitehead, B. K. (2010). *My genes made me do it!* (2nd ed.). Lower Hutt, New Zealand: Whitehead Associates. See also www.mygenes.co.nz
- Wilson, G., & Rahman, Q. (2005). Born gay: *The psychobiology of sex orientation*. London: Peter Owen.
- Zietsch, B. P., Verwer, K. J., Heath, A. C., & Martin, N. G. (2011). Variation in human mate choice: Simultaneously investigating heritability, parental influence, sexual imprinting, and assortative mating. *American Naturalist*, 177(5), 605-616.

Teknik Ek

Bu ekte, makalede bulunan tablolardaki veriler, ilk çekim zamanlaması üzerindeki genetik ve diğer etkileri hesaplamak için kullanılmaktadır. Bu yöntem literatüre sağlanan küçük bir yeniliktir, ancak kullanılan matematiğin bir sonucudur. Varyansların karşılaştırılması evrenseldir, ancak gelişimsel aşamalara nadiren uygulanmaktadırlar.

Şekil 2'den elde edilen zamanlama verileri sırasıyla ilk EÇ ve ergenlik için $10,0 \pm 4,1$ yıl ve $12,5 \pm 1,4$ yıldır. Her bir ortalamanın standart sapmasının karesi olan bu ölçümlerin varyansı kullanılmaktadır. Bu nedenle, 4.1^2 ve 1.4^2 veya 16.81 ve 1.96 varyansları karşılaştırılmıştır. Tablo 6'da, ergenliğin zamanlamasına olan genetik katkı 0.91 veya 1.96×0.91 veya 1.78'dir (çünkü ergenliğe genetik katkı %100 yerine sadece %91'dir). Diğer durumlar eşit olduğunda, ergenlik zamanlaması için 1,78 birim varyans katkısını ilk EÇ için 16,81 birim varyans ile karşılaştırıyoruz. Bu, ilk EÇ'ye genetik katkının yaklaşık %10 olduğu anlamına gelmektedir. Bu, muhtemelen biraz daha az olabilir, çünkü ilk EÇ için ortalama 10 yaş, ergenlik için ortalama 12,5 yaşından daha azdır (bkz. Şekil 2). Genel bir sonuç için, ilk eşcinsel çekim zamanlamasının varyansına genetik katkının baskın olmaktan ziyade zayıf olduğunu bilmek yeterlidir. Elde edilen bulgu, oldukça farklı bir yöntemle ikiz çalışmalardan elde edilen bir önceki tahmine benzemektedir (Whitehead, 2011).

Şekil 2'de HÇ için hesaplamayı tekrarlamak için kullanabileceğimiz bilgiler verilmemektedir. Bazı ilk çekim yaşları (pa-

rantez içindeki standart sapma), Şekil 2 verilerinden daha az kesin olmalarına rağmen, Tablo 4 ve 5'ten kullanılabilir, yani, HÇ(erkek) 10.3 (%47) ve HÇ(kadın) 9.9 (36).

HÇ için bu iki sonuç, hem erkekler hem de kadınlar için genetiğin %10 düzeyinde zayıf bir etkisi olduğuna işaret etmektedir. HÇ zamanlamasına olan genetik katkının bu kadar düşük olması okuyucuları şaşırtabilir. Birinin “HÇ’li olarak doğduğu” oldukça yaygın bir şekilde varsayılsa da, bugüne kadar bu hipotezle ilgili sadece bir kez nicel test yapılmıştır (Hershberger, 1997). Hershberger, HÇ’nin varlığını (ilk ortaya çıkış zamanlamasını değil) diğer cinsel yönelimlerle karşılaştırmış ve HÇ’ye genetik katkının %18 ile 26 olduğunu bulmuştur. Bu, heteroseksüel yönelimin kalıtsal olduğu genel varsayımı ışığında zayıf ile az düzeyde bir etkidir ve şaşırtıcıdır. Ancak görünüşe göre bu bulguyla ilgili daha sonra herhangi bir yorum olmamıştır. Mevcut bulgu, yönelimin kendisinin algılanan varlığından ziyade ortaya çıkış zamanlamasının ölçülmesi için Hershberger’in çalışmasıyla makul bir şekilde tutarlıdır. Bu, HÇ’nin gelişmesinde ailenin ve toplumun rolü gibi genetik olmayan faktörlerin genellikle düşünülen çok daha büyük ve genetiğin rolünün çok daha az olduğu anlamına gelmektedir (Whitehead ve Whitehead, 2010). Alternatif bir yorum şudur: “İlk çekim” yetişkin cinsel yöneliminin bir yansıması değildir; ya kullanılmamalıdır ya da sadece dikkatli kullanılması gerekmektedir.

Eşcinsel Çiftler ve Ebeveynlik: Bilimin Söyleyebileceği ve Söyleyemeyeceği Şeyler

A. Dean Byrd, PhD, MBA, MPH*

Öz

Eşcinsel ebeveynlik üzerine nispeten az sayıda ampirik araştırma yapılmıştır. Metodolojik olarak kaliteli çalışmalar az olmasına rağmen, literatür heteroseksüel ve eşcinsel ebeveynlik arasında önemli farklılıklar olduğuna dair bulgular sunmaktadır. Bu alanda daha fazla araştırmaya ihtiyaç olmasına karşın, mevcut literatür heteroseksüel ve eşcinsel ebeveynler arasındaki çocuk yetiştirme, ilişki dinamikleri, ruh sağlığı, ilişki istikrarı ve fiziksel sağlıktaki farklılıkları tanımlarken, eşcinsel bir aile yapısında yaşamamanın bir çocuğun yararına olmayabileceği fikrini destekleyen farklılıklar olduğunu tanımlamaktadır.

---

* A. Dean Byrd, PhD, MBA, MPH, Thrasher Araştırma Fonu ve Fakültesi'nin ve Utah Üniversitesi Tıp Fakültesi Başkanı/CEO'sudur ve Aile ve Önleyici Tıp Anabilim Dalı ve Psikiyatri Bölümü'nde görevlidir. Ayrıca Utah Üniversitesi'nde aile çalışmaları alanında misafir profesördür.

Eşcinsel Çiftler ve Ebeveynlik: Bilimin Söyleyebildiği ve Söyleyemediği Şeyler

Giriş

“Tüm aile türleri çocuklar için eşit derecede yararlı veya sağlıklı değildir. Yirmi yıldan fazla süren araştırmalar, çocukların evli bir anne ve babaya sahip bir evde daha iyi performans gösterdiğini göstermektedir” (Byrd, 2010, s. 106). Aynı zamanda, çocukların eşcinsel çiftler tarafından evlat edinilmek istenmesi, eşcinsel çiftler ve çocuk yetiştirme konusunu merkeze almak zorunda bırakmıştır. Son zamanlarda, savunucu gruplar, eşcinsel çiftlerin evlerinde büyütülen çocukların hiçbir zorlukla karşılaşmadıkları, aynı zamanda her iki cinsiyetten ebeveynlerin olduğu evlerde yetiştirilmelerine kıyasla genel olarak daha iyi olabilecekleri fikrini öne sürmüşlerdir (Biblarz ve Stacey, 2010). Bu tür bir savunuculuk mantıksız görünse de ve birçok hakemli araştırmayla çelişse de, *hoşgörü*, *çeşitlilik* ve *ayrımcılık yapmama* gibi politik doğruculuk içeren kelimelerden oluşan aktivist bir zemine sahip eşcinsel çiftlerin sivil hakları, çocuğun iyiliğinden daha önemli görünmektedir.

Eşcinsel çiftler tarafından yetiştirilen çocuklarla ilgili yapılmış titiz araştırmaların eksikliği olduğunu belirtmek önemlidir. Lezbiyenler ve çocuk yetiştirme üzerine yapılan araştırma çalışmaları bile temelde heteroseksüel bir ilişkide gebe kalan ve annelerinin daha sonra boşanıp kendini lezbiyen olarak

tanımladığı çocuklarla sınırlıdır. Peki, bu uyarılara rağmen, lezbiyen çiftler tarafından büyütülen çocuklar hakkındaki araştırmalar ne durumdadır? Sonuçlarında farklılıklar var mıdır? Zarar olacağıyla ilgili risk faktörleri var mıdır? Peki ya gey erkeklerin yetiştirdiği çocuklar? Bilim, eşcinsel çiftler ve ebeveynlik hakkında gerçekten ne söyleyebilir?

Eşcinsel Çiftler ve Çocuk Yetiştirme

Eşcinsel çiftler ve çocuk yetiştirme üzerine yapılan çalışmaların birçoğunun yakından incelenmesi, bazı ilginç veriler, daha uygun şekilde tanımlanırsa, araştırma ile ilgili sorunlar sunmaktadır. Bu alandaki araştırmaları harika bir şekilde derleyen Lerner ve Nagai (2000) şu sonuca varmışlardır:

Eşcinsel ebeveynlerin, çocukları evli ve öz ebeveynler kadar etkili bir şekilde yetiştirdiği iddia edilmiştir. Bu iddiayı desteklemek için öne sürülen 49 çalışmanın metodolojilerinin ayrıntılı bir şekilde analiz edilmesi, ciddi metodolojik kusurlardan muzdarip olduklarını göstermektedir. Metodolojik kusurlarına ek olarak, çalışmaların hiçbirisi sıfır hipotezi doğrulama, yeterli örneklem büyüklüğü ve yanlış ilişkisizlik sorunlarıyla yeterince ilgilenmemektedir. (s. 1)

Williams (2000) tarafından tamamlanan eşcinsel ebeveynlik araştırmalarının bir eleştirisi, temelde aynı sonuca ulaşarak bir adım daha ileri gitmektedir. Williams, her ikisinin de lezbiyen ve heteroseksüel ebeveynlerin çocuklarını yetişkinliğe kadar takip ettiği Golombok, Spencer ve Rutter (1983) ile Golombok ve Tasker'ın (1996) çalışmalarına yaptığı incelemede, ikinci çalışmanın lezbiyen ebeveynlerin çocuklarının hem eşcinsel ilişkileri göz önünde bulundurma hem de fiilen ilişki kurma olasılığının önemli ölçüde daha yüksek olduğunu tespit ettiğini belirtmiştir. Bu bulgu araştırmacılara özellikle ilgi çekici gelmemiştir.

Williams, bu çalışmalarda da araştırma yapan araştırmacılar tarafından başka ihmallerin de yapıldığını bulmuştur. Hug-

gins (1989), eşcinsel ve heteroseksüel ebeveynlerin çocukları arasında benlik saygısının değişkenliğinde bir fark bulmuştur. Huggins anlamlılık testi yapmazken, Williams verileri yeniden analiz etmiş ve farklılıkları anlamlı bulmuştur. Williams, Patterson'ın (1995) benzer farklılıklar bulduğunu ve bunları rapor etmeden bıraktığını belirtmiştir. Benzer şekilde, Williams, Lewis'in (1992) eşcinsel ebeveynlerin çocuklarının yaşamalarında sosyal ve duygusal zorluklar bulduğunu ancak bu tür verilere çalışmanın sonuç kısmında bir yer verilmediğini belirtmiştir (Williams, 2002).

Belki de son birkaç yıl içinde yayınlanan en önemli çalışma Judith Stacey ve Timothy Biblarz (2001) tarafından yapılmıştır. Southern California Üniversitesi'nde eski Streisand Toplumsal Cinsiyet Çalışmaları Başkanı olan ve şu anda New York Üniversitesi'nde bulunan Stacey, heteroseksüel çiftler tarafından yetiştirilen çocuklarla eşcinsel çiftler tarafından yetiştirilen çocuklar arasında hiçbir fark olmadığını gösteren yaklaşık yirmi yıllık çalışmalarla çelişmekte olan bir meta-analiz yapmıştır. Bu yazarların bulguları şunlardır (Stacey & Biblarz, 2001):

- Cinsiyetle ilgili kültürel normlara dayalı olarak, lezbiyen annelerin kızları heteroseksüel annelerin kızlarına kıyasla cinsiyete uyumsuz şekillerde daha sık giyinmekte, oynamakta ve davranmaktadırlar.
- Lezbiyen annelerin oğulları saldırganlık ve oyun oynama açısından geleneksel olarak daha az erkeksi davranmaktadırlar. Ayrıca heteroseksüel ailelerdeki erkek çocuklara göre daha korumacı ve sevecen olmaya daha fazla eğilimlidirler.
- Çalışmalardan biri, heteroseksüel anneler tarafından yetiştirilen genç yetişkin çocuklara (yirmi çocuktan hiçbirisi) kıyasla lezbiyenler tarafından yetiştirilen genç yetişkin çocukların önemli ölçüde daha büyük bir kısmının eşcinsel

davranışlarda bulunduğunu (yirmi beş çocuktan altısı) göstermiştir.

- Lezbiyen anneler tarafından yetiştirilen çocukların eşcinsel ilişkiyi göz önünde bulundurma olasılığı daha yüksektir.
- Lezbiyen anneler tarafından yetiştirilen ergen ve genç yetişkin kızlar, heteroseksüel anneler tarafından yetiştirilen kızlardan cinsel olarak daha fazla maceracı ve daha az erdemlidir. Lezbiyen anneler tarafından yetiştirilen erkek çocuklar, heteroseksüel anneler tarafından yetiştirilen erkek çocuklardan cinsel olarak daha az maceracı ve daha erdemlidir.

Stacey ve Biblarz (2001), “lezbiyen anneler tarafından yetiştirilen ergen ve genç yetişkin kızların cinsel açıdan daha maceraperest ve daha az erdemli oldukları görülmektedir... başka bir deyişle, bir kez daha, lezbiyenler tarafından yetiştirilen çocuklar (özellikle kızlar) geleneksel cinsiyet temelli normlardan ayrılırken, heteroseksüel anneler tarafından yetiştirilen çocuklar bu normlara uyuyor gibi görünmektedir” (s. 171).

Lezbiyen ebeveynlerin bu “cinsiyet esnekliği” diğer birçok araştırmada destek bulmaktadır. Patterson, Sutfin ve Fulcher (2004), lezbiyen ebeveynlerin çocuklarına yönelik cinsiyet rol beklentilerinde daha az geleneksel olduklarını bulmuşlardır. Sutfin, Fulcher, Bowles ve Patterson (2008), lezbiyen annelerin heteroseksüel annelere göre geleneksel cinsiyet rolü tutumlarına daha fazla değer verdikleri ve daha az geleneksel cinsiyet rolü tutumlarına sahip oldukları sonucuna ulaşmışlardır. Ayrıca, bu araştırmacılar ebeveyn tutumlarının çocukların cinsiyet rol tutumlarını yordadığını bulmuşlardır. Hoeffler (1981) erkek ve kız çocukları için annenin oyuncak tercihlerini incelemiş ve heteroseksüel annelerin lezbiyen annelere göre erkek çocukları için daha erkeksi, kız çocukları için daha kadınsı oyuncakları tercih ettiklerini bulmuştur. Green, Mandel, Ho-

tvedt, Gray ve Smith (1986), lezbiyen annelerin heteroseksüel annelere kıyasla, kızlarını kamyonlarla oynamaya teşvik etme (%60'a karşı %29) ve oğullarını kamyonlarla oynamaya teşvik etme olasılığının (%30'a karşı %73) daha düşük olduğunu bulmuşlardır. Araştırmalar şu şekilde özetlenebilir: Lezbiyen anneler oğulları üzerinde kadınlaştırıcı, kızları üzerinde erkekleştirici etkiye sahip olma eğilimindedirler.

Eşcinsel ve heteroseksüel ebeveynler arasındaki bu farklılıkların, bir çocuğun yaşam kalitesini nasıl etkileyebileceği konusunda daha fazla analiz edilmesi gerekmektedir. Günümüzde *cinsiyet yakınması*, literatürün gelecekte gelişecek olan eşcinselliği en iyi tahmin eden faktördür. Örneğin, Rekers (1995), "Çocuklukta cinsiyet yakınması eşcinsellikle ilişkili tek ortak gözlenebilir faktör olabilir." demektedir (s. 19). Ayrıca, Hamer ve Copeland (1994) şu sonuca varmıştır:

Gey erkeklerin çoğu çocukken kız gibilerdir. İfadedeki kışkırtıcı ve politik olarak yanlış nitelikteki sonuca rağmen, bu durum bulgulara uymaktadır. Aslında, bu ifade, tüm cinsel yönelimle ilgili araştırma alanında ve belki de insan psikolojisinin tamamında en tutarlı, yazılı kanıtlara dayanan ve en anlamlı durum olabilir. (s. 166)

Heteroseksüel ve eşcinsel ebeveynlerin çocukları arasında cinsiyet yakınmasında önemli farklılıklar olduğuna dair bulgular, mevcut bilimsel tartışmalarda önemli bir noktadır. Mevcut kanıtlara dayanan olası bir sonuç, eşcinsel ebeveynler tarafından yetiştirilen çocukların eşcinsel bir kimlik geliştirme olasılığının daha yüksek olabileceğidir. Böyle bir endişe bir çocuğun gelecekteki sağlığı ve işlevselliğiyle ilgili olmasa da bu konu kuşkusuz mevcut sosyal ve davranışsal bilim araştırma kuruluşlarının çoğu için "politik olarak yanlıştır". Genel olarak, yukarıda belirtilen bulguların güvenilirliğini ve anlamını açıklığa kavuşturmak için daha titiz araştırmalara ve metodolojik olarak sağlam bulgulara ihtiyaç vardır.

Eşcinsel İlişkiler Heteroseksüel İlişkilerden Farklıdır

Eşcinsel ve heteroseksüel ilişkiler arasında fark olmadığı düşüncesi literatürde çok az destek bulmaktadır ve bu farklılıklar, ‘çocuğun en yüksek yararı standardının çocukların ailelere verilmesi durumuna uygulandığında dikkate alınmalıdır.

Nitekim veriler, eşcinsel ilişkilerin heteroseksüel ilişkilerden önemli ölçüde farklılaştığı sonucunu desteklemektedir. Rastgele cinsel ilişkide bulunma, eşcinseller arasında bir efsane değildir. Gey bir yazar olan Rotello (1997), “Eşcinsel özgürlüğü... rastgele cinsel ilişkide bulunmanın cinsel birliği üzerine kurulmuştur ve bunun herhangi bir şekilde terk edilmesi, devasa oranlarda ortak bir ihanete yol açacaktır” (s. 112).

Rotello’nun bu anlayışı literatürde destek bulmaktadır. Bell ve Weinberg (1978), beyaz gey erkeklerin %75’inin yaşamları boyunca 100’den fazla farklı erkekle cinsel ilişkiye girdiğini; %15’inin 100-249 partnerle cinsel ilişkiye girdiğini; %17’sinin 250-499 partnerle cinsel ilişkiye girdiğini; %15’inin 500-999 partnerle cinsel ilişkide bulunduğunu; %29’unun 1000’den fazla erkek cinsel ilişki partneri olduğunu iddia ettiğini bulmuştur. AIDS’ten sonra, ayda ortalama altı olan farklı partner sayısı ayda dört partnere gerilemiştir (McKusick, 1985). Daha yakın zamanlarda, Hastalık Kontrol Merkezleri (HKM) (1999), 1994’ten 1997’ye kadar, birden fazla partneri olduğunu ve korunmasız cinsel ilişkiye girdiğini bildiren gey erkeklerin yüzdesinin %13,6’dan %33,35’e yükseldiğini ve en fazla artışın yirmi beş yaşın altındaki erkekler arasında olduğunu bildirmektedir.

Tek eşlilik genellikle cinsel sadakat olarak tanımlanmaktadır. Belki de cinsel sadakat üzerine yapılan en kapsamlı çalışma 1994 yılında Robert Michael ve arkadaşları tarafından yapılmıştır. Bu araştırmacılar, heteroseksüel çiftlerin büyük çoğunluğunun evlilik zarar görmediğinde tek eşli olduğunu bulmuşlardır. Evli heteroseksüel çiftlerin %94’ünün ve birlikte

yaşayan çiftlerin %75'inin önceki on iki ayda sadece bir partneri olmuştur (Michael ve ark., 1994).

Tam tersine, 1984 yılında McWhirter ve Mattison tarafından eşcinsel ilişkiler üzerine kapsamlı bir çalışma yapılmıştır. *Erkek Çift* adlı kitapları, eşcinsellerin uzun süreli birlikteliklerinin kalitesini ve sağlamlığını değerlendirmek için tasarlanmış derinlemesine bir çalışmayı bildirmiştir. Bu çalışma aslında eşcinsel ilişkilerinin heteroseksüel ilişkilerden çok da farklı olmadığı yönündeki itibarı çürütmek için yapılmıştır. Yazarların kendileri eşcinsel bir çifttir ve biri psikiyatrist diğeri de psikologtur. Uzun süre aradıktan sonra, bir ile otuz yedi yıl arasında ilişki yaşamış 156 çift bulabilmişlerdir. Katılımcıların üçte ikisi ilişkiye gizli ya da açık cinsel sadakat beklentisiyle başlamışlardır. Ancak sonuçlar, 156 çiftten sadece yedisinin cinsel sadakatini koruyabildiğini göstermiştir. Dahası, cinsel sadakatini koruyan yedi çiftten hiçbirisi beş yıldan fazla bir süredir birlikte olmamıştır. Başka bir deyişle, araştırmacılar, cinsel sadakati beş yıldan fazla sürdürebilen tek bir erkek çift bulamamışlardır (McWhirter ve Mattison, 1984).

McWhirter ve Mattison (1984), ilişki dışındaki cinsel aktivitenin genellikle güven, benlik saygısı ve bağımlılık konularını gündeme getirdiğini kabul etmiştir. Bununla birlikte, "çiftleri 10 yıl boyunca bir arada tutan en önemli faktörün, hissettikleri sahiplenme eksikliği olduğu sonucuna varmışlardır. Birçok çift ilişkilerinin başlarında birbirlerini sahiplenmenin birlikte kalmaları için en büyük iç tehdit haline gelebileceğini öğrenmektedirler" (s. 256).

McWhirter ve Mattison'ın çalışmasına atıfta bulunan Peplau ve ark. (2004), bu yazarların şunları bulduğunu belirtmiştir:

[McWhirter ve Mattison] çalışmalarındaki erkek çiftlerin %73'ünün ilişkilerine bazen açık, bazen gizli bir şekilde ilişkinin cinsel olarak dışlayıcı olacağına dair bir anlayışla başladıklarını bulmuşlardır. Yine de 5 yıl veya daha uzun süredir birlikte olan çiftlerin %100'ü

ilişki dışı cinsel ilişkilerde bulunmuşlardır. Bu nedenle, tek eşli olma niyetiyle ilişki kuran gey erkeklerin bile niyetlerini değiştirdikleri veya bu standarda uymadıkları görülmektedir. (s. 357)

Benzer şekilde, Hoff ve ark. (2009), gey erkek çiftlerin HIV ile ilgili serolojik durum farklılıklarıyla (pozitif-negatif) ilişkili olarak ilişki dışı partnerlerle cinsel ilişki hakkında yaptıkları anlaşmaları araştırmışlardır. Bu araştırmacılar, “Tek eşli anlaşmaların, katılımcıların %56’sı tarafından uyumlu-negatif olan, %47’si uyumlu-pozitif olan ve %36’sı uyumsuz olan ilişkilerde bildirilmiştir” diye belirtmişlerdir (s. 25). Bu araştırmacılara göre, bu çalışmada geriye kalan katılımcılar bir şekilde ilişki dışındaki bireylerle cinsel ilişkiye izin vermeyi kabul etmişlerdir. Ciddi bir ilişkide partnerden başka kişilerle cinsel davranışların olması beklentisi ve olasılığı, evlat edinilmiş veya biyolojik bir çocuğa ideal gelişimi için ihtiyaç duyduğu istikrarı sağlamamaktadır (Byrd, 2010).

Hoff ve Beougher (2010) gey erkek çiftler arasındaki cinsel anlaşmaları daha fazla incelemiştir. Araştırmacılar, nitel görüşmelerde, bir süreklilik boyunca yansıtılan çok çeşitli anlaşmalar olduğunu bildirmişlerdir. Bu anlaşmalara, koşullar, sıklık ve ilişki dışı cinsel ilişkiye izin verilen kişilerle ilgili kurallar da eşlik ediyordu. İlginç bir şekilde, HIV’i önleme herhangi bir çift için birincil faktör olmamıştır.

Scott James (2010) tarafından yakında New York Times’da yayınlanacak olan bir araştırmada, üç yıldır birlikte olan 556 erkek çiftin yaklaşık %50’sinin ilişkileri dışında cinsel ilişkiye girdiğine dikkat çekilmiştir. Araştırmanın yazarı Collen Hoff, “Heteroseksüel insanlarda buna kaçamak veya aldatma denmektedir... fakat eşcinsel bireylerde böyle olumsuz çağrışımlar yoktur” demektedir (paragraf 7). Bu tür ilişkiler genellikle “tek eşlilik olmadan sadakat” olarak adlandırılmaktadır. Başka bir deyişle, eşcinseller arasında, rıza ile ortaya çıktıkları takdirde ilişki dışı cinsel ilişkilerin yararlı olabileceğine dair bir

inanç vardır ve bu ilişki dışı cinsel ilişkiler yine de asıl ilişkiye “sadakat” tanımının uygulanmasına izin vermektedir.

Birçok gey erkek ilişkisinin tek eşli olmayan doğasına atıfta bulunan Stacey (2005), “Birçok gey erkeğin fiziksel yakınlığı duygusal yakınlıktan ayırmak için sahip olduğu daha büyük kapasite ve ruhsatın bariz bedelleri olmasına rağmen, bu aynı zamanda heteronormatif bir usul olan tekeşlilikten yaratıcı bir şekilde ayrılmayı kolaylaştırmaktadır” (s. 1927). Stacey, gey kültürünün evliliği “heteronormatif tek eşlilik usulü” dışında bir kuruma dönüştürebileceğini söylüyor gibi görünmektedir

Dr. Maria Xiridou ve Amsterdam Belediye Sağlık Servisi’ndeki meslektaşları tarafından yürütülen ve *AIDS* (2003) dergisinde yayınlanan daha yeni bir çalışma, eşcinsel ilişkilerin ortalama 1,5 yıl sürdüğünü ortaya koymuştur. Çalışma ayrıca eşcinsel ilişkilerin bu ilişkiler dışında yılda ortalama sekiz partneri içerdiğini ortaya koymuştur.

Lezbiyenler arasında rastgele cinsel ilişkiye girme daha az aşırıya kaçsa da Avustralya’da yapılan yakın tarihli bir araştırma, lezbiyenlerin elliden fazla yaşam boyu partnere sahip olma olasılığının heteroseksüel kadınlara göre 4,5 kat daha fazla olduğunu ortaya koymuştur ve bu da sadece lezbiyen ilişkilerinde istikrarsızlığı değil, aynı zamanda bu ilişkilerin biseksüel olarak davranan doğasını da ortaya koymuştur (Price, 1996). Diğer araştırmalar, lezbiyenlerin %93’ünün erkeklerle cinsel ilişki yaşadığını bildirdiğini belirterek buna destekleyici olmuşlardır (Ferris, 1996).

Aslında, eşcinsel topluluğunun önemli bir kısmı evliliğe uyum sağlamanın Stonewall’da savaşımlara ihanet olup olmadığını sorgulamaktadır. New York Times’ta yayınlanan bir makalede (30 Temmuz 2006), Bill Dobbs gibi gey aktivistler tek eşliliğin normal olup olmadığını sorgulamakta ve gey erkek ve lezbiyenlerin neden baskıdan kaynaklandığını düşündükleri bir kurumu (evliliği) benimsediklerini merak etmektedir. Tek

eşli olmayan ilişkilerin çocuklar üzerindeki etkisi gibi bu verilerden önemli sorular ortaya çıkmaktadır. Özellikle gey erkek ilişkilerinde var olan rastgele cinsel ilişkiye girme durumu, ebeveynlik becerilerini etkileyip bozmakta mıdır? Çocuklar için altın standart kendisine ait, kendisine adanmış evli anne ve babaları tarafından yetiştirilmek olduğuna göre bu tür bir rastgele cinsel ilişkiye girme durumu nedeniyle tartışmaya açık ve öngörülebilir bir şekilde daha az istikrarlı olan bu tür aile ortamları çocuklar için yeterince iyi ve ideal bir ev olduğunu nasıl kanıtlayacaktır? (Byrd, 2010).

Eşcinsel Erkek ve Kadınların Ruh Sağlığı, Fiziksel Sağlığı ve Uzun Ömürlülüğü ile Eşcinsel İlişkilerin İstikrarı

Makul ve kanıtlanabilir olarak, evlat edinen her ebeveyn, evlat edinilen çocuklara tatmin edici bir şekilde bakabilmek ve onları reşit olma yaşına kadar yetiştirebilmek için gereken minimum tıbbi ve fiziksel sağlık seviyesine sahip olmalıdırlar. Ne yazık ki, geçmişte ve günümüzde yapılan araştırmalar, eşcinsel bireylerin ruh sağlığı, fiziksel sağlığı ve uzun ömürlü olup olmamasının yanı sıra eşcinsel ilişkilerin istikrarı hakkında önemli endişeler olduğunu ortaya koymaktadır. Bu veriler tüm eşcinsel bireyler için geçerli değildir ancak bulgular çocukların yerleştirilmesi göz ardı edilemeyecek kadar önemlidir.

Ruh Sağlığı

Ruh sağlığı verileri endişeleri artırmaktadır. *Genel Psikiyatri Arşivleri (Archives of General Psychiatry)* dergisinde, Herrel ve ark. (1999), “Eşcinsel cinsel yönelim, intihar ölçümlerinin her biriyle önemli ölçüde ilişkilidir... Eşcinsel erkeklerde yaşam boyu intihar davranışı riskinin önemli ölçüde artmasının madde bağımlılığı veya diğer psikiyatrik ek tanılardan kaynaklanması muhtemel değildir” sonucuna varmıştır (s. 867).

Fergusson ve ark. (1999), “Gey, lezbiyen ve biseksüel gençler majör depresyon ... yaygın anksiyete bozukluğu... davranım bozukluğu... nikotin bağımlılığı... komorbid bozukluklar... intihar düşüncesi... intihar girişimleri riski altında olmuşlardır” sonucuna varmışlardır (876). Araştırmacılar ayrıca, bu bulguların “gey, lezbiyen ve biseksüel gençlerin ruh sağlığı sorunları için yüksek bir risk altında olduğunu ve bu ilişkilerin intihar davranışı ve komorbid bozukluk ölçümleri için özellikle belirgin olduğunu gösteren son bulguları desteklediğini” belirtmiştir (s. 876).

Bu araştırmalar ile ilgili yorumlar, alanın en önde gelen araştırmacılarından bazıları tarafından ortaya konulmuştur. J. Michael Bailey (1999) şöyle belirtmiştir:

Bu çalışmalar, eşcinsellik ve psikopatoloji arasındaki ilişki hakkında tartışmasız yayınlanmış en iyi verileri içermektedir ve her ikisi de [eşcinsellik ve psikopatoloji] aynı mutsuz sonuç üzerinde birleşmektedir: eşcinsel bireyler intihar eğilimi, majör depresyon ve anksiyete bozukluğu da dahil olmak üzere bazı duygusal sorunlar için önemli ölçüde daha yüksek risk altındadırlar. Hollanda’da yapılan başka bir büyük çalışmanın ön sonuçları genellikle bu bulguları desteklemektedir (s. 883).

Bailey aşağıdaki olası açıklamaları sunmuştur:

- “... eşcinsel bireyler arasında artan depresyon ve intihar eğilimi toplumsal baskıdan kaynaklanmaktadır.”
- “Eşcinsellik normal gelişimden bir sapmayı temsil etmektedir ve ruhsal bozukluklara yol açabilecek diğer bu tür sapmalarla ilişkilidir.” Evrim doğal olarak heteroseksüelliği seçtiği için Bailey, eşcinselliğin “gelişimsel bir hatayı” temsil edebileceğini belirtmekte ve bazı araştırmaların eşcinselliği “gelişimsel istikrarsızlığa” bağladığını belirtmektedir.
- “Eşcinsel bireyler arasında psikopatolojinin yüksek olması, cinsel yönelimle ilişkili yaşam tarzı farklılıklarının bir sonucudur... anal yoldan alıcı cinsel ilişki ve rastgele cinsel ilişkiye girme gibi erkek eşcinselliğiyle ilişkili davranışsal risk faktörleri gibi” (s. 884).

Bailey, “sosyopolitik kaygıların araştırmacıların makul bir hipotezi vicdani olarak değerlendirmelerini engellemesine sebep olması yazık olacaktır” diye belirtmiştir (s. 884). Gary Remafedi (1999) bir eleştirisinde, Fergusson ve ark. (1999) ile Herrel ve ark. (1999)’ın çalışmaları hakkında, “Eşcinsel yönelimin en azından genç erkekler arasında intiharla ilişkili olduğu sonucuna dair çok az şüphe olabilir” diye belirtmiştir (s. 886).

Bir başka eleştiride Richard Friedman (1999), “Cinsel yönelim, intihar eğilimi ve psikopatoloji arasındaki ilişkilerin ek olarak araştırılmasına kesinlikle ihtiyaç vardır. Gelişimsel klinisyenler, tanımlayıcı psikiyatristler ve epidemiyologlar arasındaki iş birliğine dayalı araştırmalar, bu ilişkilerin nedenleri ve sonuçları arasında ayırım yapmaya yardımcı olabilecektir” (s. 888).

Bu çalışmalar Sandfort ve ark. (2001) tarafından yapılan başka bir çalışma ile desteklenmiştir. Araştırmacılar, “eşcinsel erkeklerin 12 aylık ve yaşam boyu bipolar bozukluklara sahip olma ihtimalinin çok daha yüksek olduğu ve yaşam boyu majör depresyona sahip olma şansının daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır... en büyük farklılıklar obsesif kompulsif bozukluk ve agorafobiye bulunmuştur. Agorafobi, basit fobi ve obsesif kompulsif bozukluğun 12 aylık yaygınlıkları eşcinsel erkeklerde heteroseksüel erkeklere göre daha yüksek olmuştur” (s. 87).

Lezbiyenler, yaşamları boyunca heteroseksüel kadınlardan önemli ölçüde daha yüksek oranda madde bağımlılığı bozukluğuna sahip olduklarını bildirmişlerdir ve “eşcinsel kadınların yaşam boyu genel duygu durum bozuklukları yaygınlığı önemli ölçüde daha yüksektir” (s. 87).

Sandfort ve ark. (2001) çalışması çeşitli açılardan önemlidir. İlk olarak, bu çalışma 7000 birey üzerinde yapılan geniş bir çalışma olmuştur ve yanlılık ihtimallerinden dolayı kolaylık

örneklemelerinden kaçınılmıştır. Çalışmaya katılan erkeklerin %2,8'i, kadınların da %1,4'ü eşcinsel olarak sınıflandırılmıştır. Yazarlar, örneğin, eşcinsel davranışlarda bulunan erkeklerde iki veya daha fazla psikiyatrik bozukluk için yaşam boyu yaygınlığın %37,85 olduğunu, eşcinsel davranışlarda bulunmayan erkekler için %14,4 olduğunu belirtmişlerdir. Eşcinsel davranışlarda bulunan kadınlar için iki veya daha fazla psikiyatrik bozukluk için yaşam boyu yaygınlık oranı %39,5 iken, eşcinsel davranışlarda bulunmayan kadınlar için bu oran %21,3'tür (Sandfort ve ark., 2001).

Bu çalışmanın bir diğer önemli değerlendirmesi, toplumun eşcinsel bireylere yaptığı baskının psikiyatrik bozukluk sıklığının artmasına neden olduğu hipotezinin desteklenmemesidir. Bu çalışma muhtemelen dünyanın en eşcinsel olumlayıcı ve eşcinsellere en çok tolerans gösteren ülkelerinden biri olan Hollanda'da yürütülmüştür.

Eşcinsel bireyler arasında intihar oranlarının daha yüksek olduğu, literatürde daha da fazla kanıtlanmıştır. *The Washington Advocate* dergisinde yayınlanan bir çalışmada Lisa Lindley (2002) çalışmasına 927 lezbiyen, gey, biseksüel ve transseksüel öğrenciyi dahil etmiştir. Lezbiyenlerin %62,1'inin intihar etmeyi düşündüğünü, gey erkeklerin ise %58,2'sinin intihar etmeyi düşündüğünü bulmuştur. Buna ek olarak, lezbiyenlerin %29'2'si gerçekten intihar girişiminde bulunurken eşcinsel erkeklerin de %28,8'i intihar girişiminde bulunmuştur (Lindley, 2002). Araştırmayı inceledikten sonra, Whitehead (2010), eşcinsel erkeklerin heteroseksüel erkeklerden ortalama olarak altı kat daha fazla intihar eğiliminde olduğu sonucuna varmıştır (duygu durum bozukluklarının ve diğer ek tanılarının yüksek yaygınlığının etkisini kontrol ettikten sonra bile), lezbiyen kadınların ise iki kat daha fazla intihar eğiliminde olduğu sonucuna varılmıştır. Kadınlardaki bu fark, depresyona girme risklerinin fazla olmalarından kaynaklanmaktadır (s. 139, 156-158).

Son zamanlarda Mathey ve ark. (2009), Danimarka'da cinsel yönelim ve intihar arasındaki ilişki yönlerini incelemiştir. Bu araştırmacılar şunları bulmuştur: “İntihardan ölme riskinin cinsel yönelimin temsili bir göstergesi ile ilişkili olduğu ancak bunun sadece erkekler arasında anlamlı olduğu sonucuna varmışlardır. Kayıtlı olarak beraber yaşayan erkek çiftler için yaşa göre ayarlanmış tahmini intihardan ölme riski, heteroseksüel evlilik geçmişi olumlu olan erkeklerden yaklaşık 8 kat daha fazla ve hiç evlenmemiş erkekler için neredeyse iki kat daha yüksek olmuştur.”

Cochran ve ark. (2003), Amerika Birleşik Devletleri'nde lezbiyen, gey ve biseksüel yetişkinler arasında ruhsal bozukluk, psikolojik sıkıntı ve ruh sağlığı hizmetleri kullanımının yaygınlığını araştırmıştır. Bu araştırmacılar gey ve biseksüel erkeklerin depresyon, panik atak ve psikolojik sıkıntı yaygınlığının heteroseksüel erkeklere göre daha yüksek olduğu sonucuna varmışlardır. Ve lezbiyen-biseksüel kadınların yaygın anksiyete bozukluğu yaygınlığı heteroseksüel kadınlardan daha yüksek olmuştur. Bu bulgular, hastalık oranı örüntülerinde cinsel yönelim farklılıklarının varlığına dair iyi kanıtlar sunmaktadır (Cochran ve ark., 2003). Yine, yukarıda belirtildiği gibi, heteroseksüel erkek ve kadınlarla karşılaştırıldığında, eşcinsel erkek ve kadınlar arasında intihar ve duygu durum bozuklukları da dahil olmak üzere ciddi ruhsal ve duygusal zorlukların önemli ölçüde yüksek olması, muhtemelen en yüksek yararın en önemli olduğu çocukları evlat edinmek ve yetiştirmek için genel ve özel uygunlukları hakkında haklı şüphelere yol açmaktadır.

Geçmişte Olan Cinsel Taciz

Cinsel taciz ve bunun eşcinsellikle ilişkisi üzerine yapılan çalışmalar, eşcinsel erkek ve kadınların heteroseksüel erkek ve kadınlara göre önemli ölçüde daha sık cinsel taciz ve istisma-

ra uğradığını bildirdiğini göstermektedir. Shrier ve Johnson (1988), eşcinsel olarak saldırıya uğrayan erkeklerin daha sonra saldırıya uğramayanlara göre kendilerini yedi kat daha sık eşcinsel olarak tanımladıklarını bulmuşlardır.

Tomeo ve ark. (2001), heteroseksüeller ve heteroseksüel olmayanlar arasındaki çocukluk çağı taciz oranlarını karşılaştırmak için 942 yetişkinden oluşan klinik olmayan bir örneklem kullanmıştır. Araştırmacılar, heteroseksüel erkeklerin %7'sinin aksine eşcinsel erkeklerin %46'sının eşcinsel tacize uğradığını bildirdiğini bulmuşlardır. Heteroseksüel kadınların %1'inin aksine lezbiyenlerin %22'si çocukluk çağında eşcinsel tacize uğradıklarını bildirmişlerdir.

Wilson ve Widom (2010), otuz yıllık bir takip çalışmasında çocukluk çağında cinsel istismara uğramış erkeklerin, cinsel istismara uğramamış kontrollere göre hemcins partnerlere sahip olma olasılıklarının daha yüksek olduğunu bulmuşlardır. Yazarlar, "çocukluk çağında cinsel istismar geçmişi olan erkeklerin, hemcins cinsel partnerleri olduğunu bildirme olasılıklarının kontrollerden önemli ölçüde daha yüksek olduğu" sonucuna varmışlardır (s. 70) ve bunun olasılık oranı 6,75'tir.

Yüksek oranda ruhsal bozukluk ve geçmişte yaşanan duygusal travma oranları, herhangi bir ebeveynin çocuğa bakma yeteneği üzerinde olumsuz bir etkiye sahip olabileceği gibi, çocuğun iyi oluşu üzerinde de olumsuz bir etkiye sahip olabilecektir. Eşcinsel erkek ve kadınların ortalama olarak heteroseksüel erkek ve kadınlardan bu tür zorluklarla çok daha sık karşılaşması, eşcinsel çiftlerin, evlat edinilen çocukların ihtiyaç duyduğu asgari düzeyde bakımı sağlamakta daha fazla zorluk çekmesinin beklenebileceğini düşündürmektedir.

Gey ve Lezbiyen İlişkilerinde Şiddet

Gey ve lezbiyen ilişkilerinde şiddet, önemli bir araştırma alanı olmuştur ve eşcinselleri evlat edinebilecek uygun ebeveynler olarak dikkate alınca bariz bir endişe alanı olmaktadır. Waldner-Haugrud ve ark. (1997), gey ve lezbiyenlerin yakın ilişkilerinde mağdur etme ve suç işleme deneyimlerindeki cinsiyet farklılıklarını araştırmışlardır. 283 gey ve lezbiyenden oluşan bir örneklemden elde edilen sonuçlar, lezbiyenlerin %47,5'inin ve geylerin %29,7'sinin eşcinsel bir partner tarafından mağdur edildiğini ortaya koymuştur. Lezbiyenler, gey erkeklerdeki %21,8'lik orana kıyasla genel olarak %38'lik bir suç oranı bildirmiştir (Waldner-Haugrud ve ark., 1997).

Diğer araştırmacılar da lezbiyen ve gey erkek ilişkilerinde yüksek oranda şiddet olduğunu bildirmişlerdir. Kişilerarası Şiddet Dergisi'ndeki (*Journal of Interpersonal Violence*) bir çalışmada Lockhart (1994), çalışmaya katılan lezbiyenlerin %90'ının çalışmadan önceki 12 ay boyunca partnerlerinden bir veya daha fazla sözlü saldırganlık eylemine maruz kaldığını bulmuştur. Aynı çalışmada katılımcıların %31'i bir veya daha fazla fiziksel istismar olayı olduğunu bildirmiştir. Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi'nde (*Journal of Social Service Research*), Lie ve Gentlewarrior (1991) lezbiyenlerin yarısından fazlasının bir partner tarafından istismara uğradığını bulmuştur. *Kendilerini Seven Erkekleri Döven Erkekler* (*Men Who Beat the Men Who Love Them*) kitabında, yazarlar Island ve Letellier (1991), gey erkekler arasında aile içi şiddetin görülme sıklığının heteroseksüel nüfustakinin neredeyse iki katı olduğunu belirtmişlerdir.

Bradford ve Rothblum (1994), *Danışmanlık ve Klinik Psikoloji Dergisi*'nde (*Journal of Consulting and Clinical Psychology*) yayınlanan lezbiyenler üzerinde yapılan ulusal bir çalışmada, yaklaşık 2.000 katılımcının %75'inin çoğunun uzun süreli depresyon için psikolojik yardım aldığını ortaya koymuştur:

“Örneklemede bir bütün olarak, ruh sağlığı sorunlarıyla ilgili yaşam olayları ve davranışları üzücü bir şekilde yüksek yaygınlık göstermiştir. %37’si fiziksel istismara uğramış ve %32’si tecavüze uğramış veya cinsel saldırıya uğramıştır. %19’u çocukluklarında ensest ilişkilere dahil olmuştur. Neredeyse üçte biri günlük olarak tütün kullanıyordu ve yaklaşık %30’u haftada bir kereden fazla alkol içiyordu; %6’sı günlük olarak alkol kullanıyordu. Her beş kişiden biri ayda bir kereden fazla esrar içiyordu. %21’i fiilen kendini öldürmeye çalışmıştır... yarıdan fazlası geçen yıl boyunca herhangi bir zamanda sıradan aktiviteleri gerçekleştiremeyecek kadar çok kaygılı ve üçte birinden fazlası depresyonda olmuştur” (s. 228).

Fiziksel Sağlık

Amerikan Toplum Sağlığı Dergisi’nin (*The American Journal of Public Health*) (Haziran 2003) baskılarından biri tamamen eşcinsel uygulamalarla ilişkili tıbbi risklere odaklanmıştır. Derginin kapağında şu başlık vardı: “Sevgilime HIV dahil her şeyi verdim. İsteyerek olmadı. Biz bir hata yaptık. Belki de içten içe ikimizin de sahip olmasının daha iyi olacağını düşünüyorduk...” Derginin içeriği art arda gelen bir sürü kötü haber gibiydi.

Derginin genel yayın yönetmeni Mary E. Northbridge (2003), “1980’lerde cinsellik ve hetero cinsiyetçilik konularını ele alarak eşcinsel erkekler [veya Erkeklerle Cinsel İlişkiye Giren Erkekler; bu eşcinsel erkekler için politik olarak doğru olan yeni bir terimdir] arasındaki yıkıcı HIV salgınıyla başa çıkmak için verdiğimiz çabalardan 20 yıl sonra, HIV’nin sıklık oranları özellikle eşcinsel erkekler arasında istikrarlı bir şekilde artarken, geri çekilmeye hazır mıyız?” (s. 860) diye yazmıştır.

Michael Gross (2003b) tarafından bir dergide yayımlanan “Salgın Hastalıklar Bitmezken (*When Plagues Don’t End*)” adlı baş makale, Amerika Birleşik Devletleri’ndeki eşcinsel

erkekler arasında HIV/AIDS'in yeniden ortaya çıkışına odaklanmıştır. En yüksek HIV bulaşma oranları, kendilerini gey olarak tanımlayan Afrika kökenli Amerikan ve Hispanik erkekler arasındadır. Gross, "HIV'nin bulaşmasını önlemek için, AIDS'e neden olan virüsün cinsel yolla bulaştığının netleştiği yirmi yıl önceki zamandan biraz daha fazlasına sahibiz: davranışsal müdahaleler" (s. 861) diye belirtmiştir.

Aynı dergide, "Erkeklerle Cinsel İlişkiye Giren Siyahi Erkekler ve HIV Salgını: Halk Sağlığı İçin Bir Sonraki Adımlar (*Black Men Who Have Sex with Men and the HIV Epidemic: Next Steps for Public Health*) başlıklı makale, risklerin değerlendirilmesini ve bunları azaltılmasını ele almıştır. Bir yazar olan David J. Malebranche (2003), yakın tarihli olan ve ABD'nin altı metropol bölgesinde yapılan bir çalışmayı alıntılایarak, HIV'nin bulaştığı Afrika kökenli Amerikalı erkeklerin %93'ünün, HIV için düşük risk altında olduklarını hissettiklerini ve virüse yakalandıklarını bilmediklerini belirtmiştir. Malebranche'in çalışması, kişinin eşcinselliğini açıklamasının iyi düzeyde ruh sağlığı, sorumlu davranış ve daha düşük HIV enfeksiyonu oranları ile ilişkili olduğu görüşüyle çelişmektedir. Bunun aksine, eşcinsel olduklarını açıklayan Afrikalı Amerikalı erkeklerin HIV'ye yakalanma sıklığı, bunu yapmayı seçmeyenlere göre (%24'e karşı %14) daha yüksek olmuştur. Eşcinsel olduklarını açıklayanlar, açıklamayanlara göre daha fazla korunmasız anal ilişkiye (%41'e karşı %32) girmişlerdir (Malebranche, 2003).

Michael Gross (2003a) tarafından aynı dergide yayınlanan ikinci bir makale, başlığında kaygı verici bir uyarı içermektedir: "İkinci Dalga Bizi Boğacak" (s. 872). Gross, HKM'nin 1999 ve 2001 yılları arasında ABD'deki eşcinsel erkekler arasında HIV/AIDS'te %14'lük bir artış olduğunu belirtmektedir. Ayrıca eşi benzeri görülmemiş frengi salgınlarına, endişe verici rektal bel soğukluğu oranlarına ve ortaya çıkan gözle görülür bir korunmasız ilişki (erkeklerin prezervatifsiz anal seks yap-

ma aktivitesi) alt kültürü olduğuna dikkat çekmiştir. Gross, “Eşcinsel erkekler arasındaki salgını durdurmak için mevcut olan tek strateji olan prezervatif kullanımını teşvik etmeye yönelik davranışsal müdahalelerin başarısız olduğu” sonucuna varmıştır (s. 874).

Ayrıca Gross (2003a), ilginç bir karşılaştırma sunmuştur:

Yedi astronot ve onları başarısızlığa uğratan araç parçalarının Doğu Teksas tarlalarına ve ormanlarına düştüğü aynı günde, bunların yedi katı ABD’li eşcinsel erkeğe HIV bulaşmıştır. Bu sayı belki de daha yüksekti çünkü bu olay bir hafta sonunda gerçekleşmişti; eğer felaket haberi libido isteğini kesintiye uğrattıysa, belki de bu sayı daha düşük olmuştur... HKM’nin yaşam boyu tek bir HIV enfeksiyonu vakasını tedavi etmek için yapılan harcama tahminlerine dayanarak, o gün eşcinsel erkekler arasında meydana gelen enfeksiyonlar 6,5 milyon dolara mal olacaktır. Bir voodoo ekonomistin^{*} bile, insan potansiyelinin maliyetini hesaplamasına gerek yoktur, tabii kafası erkekler arasındaki cinsel ilişkinin uğruna ölünecek bir şey olduğunu düşündüğü bir ahlak suikastı ile karışmadığı müddetçe. (s. 874)

Ciccarone (2003) ve arkadaşları tarafından yapılan bir çalışma, “ABD’de HIV Enfeksiyonu İçin Tıbbi Tedavi Alan Kişilerin Olduğu Bir Olasılıklı Örneklemde Serolojik Durumun HIV Pozitif Olduğu Açıklanmadan Yapılan Cinsel İlişki”, “serolojik durum açıklanmadan yapılan riskli cinsel ilişki HIV’li insanlar arasında nadir değildir” diye belirtmiştir (s. 949). Araştırmacılar şu sonuca varmaktadırlar:

Bu çalışmanın sonuçları, HIV teşhis durumu açıklanmadan yapılan cinsel ilişkinin HIV ile yaşayan kişiler arasında nispeten yaygın olduğunu göstermektedir. HIV pozitif bireylerden oluşan örneklemimizde bulunan açıklama yapmadan cinsel ilişkiye girme oranları, referans popülasyonumuz olan HIV bakımı gören bireylerde, açıklama yapmadan cinsel ilişkiye giren 45,300 gey veya biseksüel erkeğe, 8,000 heteroseksüel

* Gerçekçi olmayan ve tedbirsiz olarak algılanan bir ekonomi politikasına sahip ekonomistlere verilen ad. (ç.n.)

erkege ve (tümü HIV ile enfekte olmuş) 7,500 kadına denk gelmektedir...” (s. 952). Yazarlara göre bu sayılar, “bir alt sınır tahmini olarak düşünülmelidir.” (s. 952)

Amerikan Halk Sağlığı Dergisi’nin (*American Journal of Public Health*) bu sayısındaki belki de en endişe verici çalışma, Koblin ve ark. (2003) tarafından ortaya konulan “ABD’deki Altı Şehirde Bulunan Eşcinsel Erkekler Arasında Yüksek Riskli Davranışlar: EXPLORE Çalışmasından Elde Edilen Temel Veriler”dir. Yazarlar, ABD’deki altı şehirde (Boston, Chicago, Denver, New York, San Francisco ve Seattle) yürütülen randomize davranışsal müdahale çalışmasına katılan eşcinsel erkekler arasında riskli davranışların yaygınlığını tanımlamıştır. Veriler, HIV negatif olan ve önceki yıl bir veya daha fazla partnerle anal ilişkiye girdiğini bildiren eşcinsel erkekleri kapsıyordu. Sonuçlar ise şaşırtıcıydı: 4,295 eşcinsel erkekten, “sırasıyla %48,0 ve %54,9’si, geçen altı ayda korunmasız, alıcı ve verici cinsel ilişkiye girdiklerini bildirmişlerdir. Korunmasız cinsel ilişki, asıl veya birden fazla partnerle, asıl olmayan bir partnerle olduğundan önemli ölçüde daha yüksek olmuştur. Uyuşturucu ve alkol kullanımı korunmasız anal ilişki ile önemli ölçüde ilişkili olmuştur” (s. 926).

Birçok tıbbi bulgu, eşcinseller arasında fiziksel hastalık oranlarının daha yüksek olduğunu desteklemektedir (Diggs, 2002). Gey erkekler arasında olağandışı sıklıkta görülen hastalıklar arasında klamidyâ trachomatis, kriptosporidyum, giardia lamblia, herpes simpleks virüsü, insan bağışıklık yetmezliği virüsü, insan papillom virüsü, izospora belli, mikrosporidia, bel soğukluğu, viral hepatit B ve C ile frengi bulunmaktadır. Bu hastalıkların bazıları heteroseksüeller arasında neredeyse bilinmeyecek kadar nadirdir. Frengi gibi diğer hastalıklar heteroseksüeller arasında bulunmuştur ancak eşcinsel nüfustaki kadar yaygın olmamıştır. Eşcinsel erkeklerde anal kanser enfeksiyonu oranı heteroseksüel erkeklerdeki oranın 10 katıdır (Diggs, 2002). HKM, Washington’daki King County’deki

frengi vakalarının %85'inin gey erkekler arasında olduğunu bildirmiştir. 2001 yılında, frengi vakaları gey erkekler arasında salgın oranlarına ulaşmıştır (Heredia, 2001).

Kadınlardaki eşcinsellik ile ilişkili tıbbi durumların araştırılması nispeten yeni olmasına rağmen, bakteriyel vajinozis, hepatit B, hepatit C, alkol bağımlılığı ve damardan alınan madde kullanımı lezbiyenlerde heteroseksüel kadınlara kıyasla anlamlı olarak daha yüksek bulunmuştur (Fethers & Caron, 2000). Lezbiyen kadınlar üzerinde yapılan bir çalışmada, %30'unda pelvik enflamasyon hastalığı ve diğer cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlar için yüksek risk teşkil eden bir enfeksiyon olan bakteriyel vajinozis bulunuyordu (Berger ve ark., 1995). Bu tür fiziksel hastalıkların yüksek oranlarının ve varlıklarının beraberinde getirdiği ilişkide istikrarsızlığın, gey erkeğin veya lezbiyen kadının ebeveynlik yeteneği üzerinde olumsuz bir etkisi olması beklenebilir.

İlişkinin İstikrarı ve Uzun Ömürlülüğü

Redding (2008), lezbiyen, gey ve biseksüel ilişkilerin heteroseksüel ilişkiler kadar zaman içinde istikrarlı olduğu sonucuna ulaşmıştır. Vardığı sonucun bazı iyi yönleri olsa da *çocuklar üzerinde* lezbiyen, gey ve biseksüel ilişkilerin istikrarı üzerine yapılan araştırmaların kapsamlı bir şekilde incelemesi, mevcut araştırmaların “oldukça zayıf” olduğunu göstermektedir (Goldberg, 2010).

Peplau ve Fingerhut (2007), “Şu anda eşcinsel ilişkilerin uzun ömürlülüğü hakkında çok az şey biliyoruz” sonucuna varmıştır (s. 412). Bos, Gartrell, Peyser ve van Balen (2008) lezbiyen ebeveynlerin ilişkilerinin istikrarını heteroseksüel ebeveynlerinkiyle karşılaştırmışlardır. Lezbiyen ebeveynlerin %48'inin (71 kişiden 34'ü) on yıllık bir süre içinde ayrıldığını, buna karşılık heteroseksüel çiftlerin %30'unun (74'ün 22'si) ayrıldığını bulmuşlardır. Tasker ve Golombok (1997) İngiltere'de

yaptıkları bir boylamsal çalışmaya dayanan verileri kullanarak şu sonucu ortaya koymuşlardır: “Bu çalışmada, lezbiyen annelerin çoğunluğu 14 yıl önce araştırmanın yapıldığı sırada, ilk birlikte oldukları partnerle artık birlikte değildirler” (s. 57). Aynı çalışmada, çalışmaya katılan genç yetişkin çocukların sadece %25’i annelerinin uzun süreli, tek eşli bir ilişkiye sahip olduğunu ileri sürmüştür.

İlişkinin sona ermesi üzerine yapılan araştırmalar, ilişki istikrarı tartışmasını bilgilendirebilecektir. Demografik kontroller kullanıldığında, Kurdek (1998) şu sonuca varmıştır: “... yaptığım istatistiksel analizler, demografik değişkenler (yaş, eğitim, gelir ve birlikte yaşanan yıl süresi) kontrol edildiğinde hem gey hem de lezbiyen çiftlerin ilişkilerini heteroseksüel çiftlere göre sonlandırma olasılıklarının daha yüksek olduğunu göstermiştir” (s. 565).

Norveç ve İsveç’ten elde edilen verileri kullanan Andersson ve ark. (2006), “yasal bir birlikteliğe girdikten sonraki beş yıl içinde ilişkinin sona erme oranının, eşcinsel birliktelikler arasında heteroseksüel evliliklerden daha yüksek olduğunu ve lezbiyenlerin ilişkiyi bitirmede en yüksek oranlara sahip olduğunu” bulmuşlardır (s. 93). Daha belirli bir biçimde, Andersson “erkek birlikteliklerinde boşanma riskinin heteroseksüel evliliklere karşılık gelen riskten %50 daha yüksek olduğu ve ... kadın birlikteliklerindeki boşanma riskinin erkeklerdekinin (1.50) neredeyse iki katı (2.67) olduğu” sonucuna varmıştır (s. 93).

Schumm (2010b), “Lezbiyen ve Heteroseksüel Annelerin Olduğu Ailelerinin Karşılaştırmalı İlişki Sürekliliği: Bulguların İncelenmesi” adlı makalesinde lezbiyen ilişkilerinin bugüne kadarki istikrarına ilişkin en kapsamlı yanıtı içermektedir. “Fark yok hipotezinin” mevcut araştırmada çok az destek bulunduğu sonucuna varmıştır. Aslında, yakın zamanda yayınlanan bir makalede, Schumm (2010a), sıfır hipotezini yeterince araştırmak için istatistiksel gereklilikleri ele almakta ve özellikle gey, lezbiyen, biseksüel ve transseksüel ailelerin heteroseksüel

ailelerle karşılaştırıldığı aile bilimi literatüründe bu standartların son zamanlarda ihlal edildiğine dikkat çekmektedir.

Bugüne kadar elde edilen bulgular, gey çiftlerin çocuklarla olan ilişkilerinin istikrarı hakkında lezbiyenlerin çocuklarla olan ilişkilerinden çok daha az bilgi vermektedir. Amerika Birleşik Devletleri'nde yapılan çalışmalardan, gey babalar arasındaki ilişkilerin istikrarı hakkında neredeyse hiçbir şey bilmiyoruz. İlişki istikrarsızlığının lezbiyen, gey ve biseksüel ebeveynlerin çocukları üzerindeki etkileri hakkında çok az şey biliyoruz. Aslında, özellikle gey babalar için, az sayıda çalışma mevcuttur (APA, 2008). Aynı şekilde, bu alanda metodolojik olarak daha sağlam araştırmalara ihtiyaç vardır.

Bu tür verilerin sınırlı sayıda olmasına bakılmaksızın, aile yapısında geçişler yaşayan çocuklar için olumsuz sonuçlar ve genel olarak çocukların kendi evli anne ve babalarıyla birlikte bir evde büyüdüklerinde en iyisini yaptıkları gerçeği hakkında zaten bir kanıt üstünlüğü vardır. Byrd (2010) bu araştırmaları şu şekilde özetlemektedir:

Araştırmalar açıktır: Anneler ve babalar uygun bir çocuk yetiştirme süreci için gereklidir... Her iki cinsiyetten olan ebeveynlerden kaynaklanan cinsiyet tamamlayıcılığı, çocuklara mümkün olan en iyi ortamda gelişme fırsatı sağlamaktadır. Diğer aile türleri çocuklar için aynı derecede yararlı veya sağlıklı değildir ve önemli araştırmalar babanın fiziksel ve psikolojik yokluğunun olumsuz etkileri olduğunu göstermektedir... Cinsiyet tamamlayıcılığı ve çocuk yetiştirme konusunda *gelenek ve bilim aynı fikirdedir: Hem anneler hem de babalar çocuklar için en uygun gelişimi sağlamaktadırlar. Çocukların ihtiyaçlarına öncelik verilmelidir. Çocukların annesiz veya babasız ortamlara kasıtlı olarak yerleştirilmesi ne çocukların, ne ailelerinin ne de toplumun göze alamayacağı risklerle dolu sağlam olmayan bir duruma sebep olmaktadır* (Byrd, 2010,119-120; asıl önemli nokta).

Sonuç

Eşcinsel çiftler ve ebeveynlik konusunda ilim ne söyleyebilir ve ne söyleyemez? Eşcinsel ve heteroseksüel çiftler ile ebeveynlik arasında fark olmadığı yönündeki çok konuşulan bir görüşe rağmen, mevcut araştırmaların daha yakından incelenmesi bunun aksini önerecektir. Schumm (2008) fark yok hipotezini yeniden değerlendirmiştir. Konuyla ilgili bir dizi tezi incelemiş ve şu sonuca varmıştır:

Daha yakın zamanlı tezlerde olan bazı bulgular da dahil olmak üzere farklılıklar gözlenmiştir, bu da ebeveyn cinsel yöneliminin diğer sonuçların yanı sıra çocukların daha sonraki cinsel yönelimi ve yetişkin bağlanma stilleri ile ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Bariz etkilerin bazıları ile ilişkili olasılık oranları istatistiksel olarak önemli olduğu kadar büyüklük olarak da önemli olmuştur. Ayrıca, gey ve lezbiyen ebeveynlik üzerine yapılan daha yeni araştırmalar, baskılayıcı etkiler de dahil olmak üzere, bu alandaki önceki araştırmalarda olan sınırlamaların birçoğu ile kusurlu olmaya devam etmektedir (s. 275).

Açık *olan* şey, bilimsel literatürde çocuklu lezbiyen, gey ve biseksüel ailelerin çocuklu heteroseksüel aileler kadar istikrarlı olduğu “bilimsel fikir birliği”ne çok az destek olduğudur. Lezbiyen, gey ve biseksüel ebeveynlerin heteroseksüel ebeveynlere kıyasla istikrarlılıkları hakkındaki bulgular çok azdır. Ebeveynin cinsel yönelimi, ebeveynin toplumsal cinsiyeti, çocuk varlığı ve üvey aile durumunu eş zamanlı olarak kontrol eden yetişkin cinsel ilişki süreksizliğini yordamaya yönelik daha fazla araştırmaya ihtiyaç vardır.

Eşcinsel ilişkilerin tek eşlilik, ruh sağlığı, fiziksel sağlık, eşcinsel erkek ve kadınların istikrarı ve eşcinsel ilişkilerin uzun ömürlülüğü açısından farklılaşma biçimlerinin çocuklar üzerindeki muhtemel etkileri açısından göz önünde bulundurulması gerekmektedir. Yaygın olan yasal ve psikolojik standart-

lar göz önüne alındığında (çocuğun en yüksek yararı) makul bir şekilde, bu standartlara dayanarak, bir çocuğun en uygun sağlığı, iyi oluşu ve en iyi yararının eşcinsel aile yapıları tarafından en iyi şekilde karşılanamayacağı sonucuna varılabilecektir. Mevcut araştırmalar neden-sonuç ilişkilerini göstermemektedir ancak Stacey ve Biblarz (2001) ve bu makalede belirtilen diğer araştırmacılar tarafından vurgulananlar gibi bazı risk faktörleri ortaya çıkmaya başlamıştır. Bu çalışmalar, heteroseksüel çiftler tarafından yetiştirilen çocuklar ile eşcinsel çiftler arasında hiçbir fark olmadığını gösteren geçmişte yapılan yaklaşık yirmi yıllık çalışmalarla güçlü bir şekilde çalışmaktadır. Bu tür risk faktörleri tam olarak araştırılmalıdır çünkü çocukların sağlığı ve iyi oluşu (en yüksek yararları) altın standarttır (Byrd, 2010).

Kaynakça

- American Psychological Association. (2008). *Answers to your questions: For a better understanding of sexual orientation and homosexuality*. Washington, DC: Author. [Retrieved from www.apa.org/topics/orientation.pdf.]
- Andersson, G., Noack, T., Sierstad, A., & Weedon-Fekjaer, H. (2006). The demographics of same-sex marriages in Norway and Sweden. *Demography*, 43, 79–98.
- Bailey, M. (1999). Homosexuality and mental illness. *Archives of General Psychiatry*, 56, 883–884.
- Bell, A. P. & Weinberg, M. S. (1978). *Homosexualities: A study of diversity among men and women*. New York: Simon and Schuster.
- Berger, B, Kolton, S., Zenilman, J., Cummings, M., Feldman, J., & McCormack, W. (1995). Bacterial vaginosis in lesbians: a sexually transmitted disease. *Clinical Infectious Disease*, 21, 1402–1405.
- Biblarz, T. & Stacey, J. (2010). How does the gender of parents matter? *Journal of Marriage and Family*, 72, 3–22.
- Bos, H., Gartrell, N., Peyser, H., & van Balen, F. (2008). The USA National Longitudinal Lesbian Family Study (NLLFS): Homophobia, psychological adjustment, and protective factors. *Journal of Lesbian Studies*, 12, 455–471.
- Bradford, J., Ryan, C., & Rindblum, R. (Eds.). (1994). National lesbian health care survey: Implications for mental health care. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 62(2), 228–242.
- Byrd, A. Dean (2010). Dual-gender parenting for optimal child development. *Journal of Human Sexuality*, 2, 105–124.
- Centers for Disease Control, (1999). Resurgent bacterial sexually transmitted disease among men who have sex with men—King County, Washington, 1997–1999. *Mortality and Morbidity Weekly Report*, CDC, 48(35), 773–777.

Centers for Disease Control. (1999). Increases in unsafe sex and rectal gonorrhea among men who have sex with men—San Francisco, California, 1994–1997. *Mortality and Morbidity Weekly Report, CDC*, 48(03), 45–48.

Ciccarone, D., Kanouse, D., Collins, R., Miu, A., Chen, J., Morton, S. C., & Stall, R. (2003). Sex without disclosure of positive HIV serostatus in a US probability sample of persons receiving medical care for HIV infections. *American Journal of Public Health*, 93(6), 949–954.

Cochran, S., Sullivan, G., & Mays, V. (2003). Prevalence of mental disorders, psychological distress, and mental health services use among lesbian, gay, and bisexual adults in the United States. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 1, 53–61.

Diggs, J. (2002). *The health risks of gay sex*. Scottsdale, Arizona: Corporate Resource Council.

Ferguson, D. M., Horwood, L. J., & Beautrais, A. L. (1999). Is sexual orientation related to mental health problems and suicidality in young people? *Archives of General Psychiatry*, 56, 876–880.

Ferris, D. (1996). A neglected lesbian concern: Cervical neoplasia. *The Journal of Family Practice*, 43(6), 581–584.

Fethers, K. & Caron, M. (2000). “Sexually transmitted infections and risk behaviors in women who have sex with women. *Sexually Transmitted Infections*, 76(5), 345349.

Friedman, R. (1999). Homosexuality, psychopathology, and suicidality. *Archives of General Psychiatry*, 56, 887–888.

Goldberg, A. (2009). *Lesbian and gay parents and their children: Research on the family life cycle*. Washington, DC: APA Books.

Golombok, S., Spencer, A., & Rutter, M. (1983). Children in lesbian and single-parent households: Psychosexual and psychiatric appraisal. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 24, 551–572.

Golombok, S. & Tasker, F. (1996). Do parents influence the sexual orientation of their children? Findings from a longitudinal study of lesbian families. *Developmental Psychology*, 32, 3–11.

Green, R., Mandel, J., Hotvedt, M., Gray, J., & Smith, L. (1986). Lesbian mothers and their children: A comparison with solo parent heterosexual mothers. *Archives of Sexual Behavior*, 15, 167–184.

Gross, M. (2003a). The second wave will drown us. *American Journal of Public Health*, 93(6), 872–881.

Gross, M. (2003b). When plagues don't end. *American Journal of Public Health*, 93(6), 861–862.

Hamer, D. & Copeland, P. (1994). *The science of desire*. New York: Simon and Schuster. Hatzenbeuhler, M. L. (2011). The social environment and suicide attempts in lesbian, gay, and bisexual youth. *Pediatrics*, 127(5), 896–903.

Herdia, C. (2001, October 26). Figures from a study presented at the Infectious Diseases Society of America meeting in San Francisco and reported by Christopher Heredia: Big spike in cases of syphilis in S.F.: Gay, bisexual men affected most. *San Francisco Chronicle*. Retrieved from www.sfgate.com/cgi-bin/article.cgi?file=/chronicle/archive/2001/10/26/MN74893.DTL.

Herrell, R., Goldberg, J., True, W., Ramakrishnan, V., Lyons, M., Eisen, S. & Tsuang, M. (1999). Sexual orientation and suicidality. *Archives of General Psychiatry*, 56, 867–873.

Hoeffer, B. (1981). Children's acquisition of sex-role behavior in lesbian-mother families. *American Journal of Orthopsychiatry*, 51, 536–544.

Hoff, C., Chakravarty, D., Beougher, S., Darbes, L., Dadasovich, R., & Neilands, T., (2009). Serostatus differences and agreements about sex with outside partners among gay male couples. *AIDS Foundation and Prevention*, 21(1), 25–38.

Hoff, C. & Beougher, S. (2010). Sexual agreements among gay male couples. *Archives of Sexual Behavior*, 39, 774–787.

- Huggins, S. (1989). A comparative study of self-esteem of adolescent children of divorced lesbian mothers and divorced heterosexual mothers. In *Homosexuality and the Family* (pp. 123–135), F. W. Bozett (Ed). New York: Haworth.
- Island, D. & Letellier, P. (1991). *Men who beat the men who love them: Battered gay men and domestic violence*. New York: Haworth Press.
- James, S. (2010, January 29). Many successful gay marriages share an open secret. *New York Times*, p. A17.
- Koblin, B., Chesney, M., Husnik, M., Bozerman, S., et al. (2003). High-risk behaviors among men who have sex with men in 6 US cities: Baseline data from the EXPLORE study. *American Journal of Public Health*, 93(6), 926–932.
- Kurdek, L. (1998). Relationship outcomes and their predictors: Longitudinal evidence from heterosexual married, gay, cohabiting, and lesbian co-habiting couples. *Journal of Marriage and the Family*, 60(3), 553–568.
- Lerner, R. & Nagai, A. (2000). *Out of nothing comes nothing: Homosexual and heterosexual marriage not shown to be equivalent for raising children*. Paper presented at Revitalizing the Institution of Marriage for the 21st Century, Brigham Young University, Provo, Utah.
- Lewis, K. (1992). Children of lesbians: Their point of view. In D. J. Maggiore (Ed.), *Lesbians and child custody: A casebook* (pp. 85–98). New York: Routledge.
- Lie, G. & Gentlewarrior, S. (1991). Intimate violence in lesbian relationships: Discussion of survey findings and practice implications. *Journal of Social Service Research*, 15, 41–59.
- Lindley, L. (2002). Lesbian, bisexual women take more health risks than gay men. Healthwatch Study, The Washington Advocate, December 27.
- Lockhart, L. (1994). Letting out the secret: Violence in lesbian relationships. *Journal of Interpersonal Violence*, 9, 469–492.
- Malebranche, D. (2003). Black men who have sex with men and the HIV epidemic: Next steps for public health. *American Journal of Public Health*, 93(6), 862–865.
- Mathy, R., Cochran, S., Olsen, J., & Mays, V. (2009). The association between relationship markers of sexual orientation and suicide: Denmark, 1990–2001. *Social Psychiatry and Psychiatric Epidemiology*. Retrieved from DOI 10.1007/s00127-009-0177-3.
- McKusick, L. (1985). Reported changes in the sexual behavior of men at risk for AIDS, San Francisco, 1982–84—The AIDS Behavioral Research Project. *Public Health Reports*, 100(6), 622–629.
- McWhirter, D. & Mattison, A. (1984). *The male couple*. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall, Inc.
- Michael, R., Gagnon, J., Laumann, E., & Kolata, G. (1994). *Sex in America: A definitive survey*. Boston: Little, Brown, and Company.
- Northbridge, M. (2003). HIV returns. *American Journal of Public Health*, 93(6), 860.
- Patterson, C. (1995). Families of the lesbian baby boom: Parents' division of labor and children's adjustment. *Developmental Psychology*, 31, 115–123.
- Patterson, C., Sutfin, E., & Fulcher, M. (2004). Division of labor among lesbian and heterosexual couples: Correlates of specialized versus shared patterns. *Journal of Adult Development*, 11, 179–189.
- Peplau, L. & Fingerhut, A. (2007). The close relationships of lesbians and gay men. *Annual Review of Psychology*, 58, 405–424.
- Peplau, L., Fingerhut, A., & Beals, K. (2004). Sexuality in the relationships of lesbians and gay men. In J. H. Harvey, A. Wenzel, & S. Sprecher (Eds.). *The Handbook of Sexuality in Close Relationships* (pp. 349–369). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Price, J. (1996). Perceptions of cervical cancer and pap smear screening behavior by women's sexual orientation. *Journal of Community Health*, 2(2), 89–105.

- Redding, R. (2008). It's really about sex: Same-sex marriage, lesbian parenting, and the psychology of disgust. *Duke Journal of Gender Law & Policy*, 15, 127–193.
- Rekers, G. (1995). Homosexuality: development, risks, parental values, and controversies. In G. A. Rekers (Ed.). *Handbook of Child and Adolescent Sexual Problems* (pp. 290–312). New York: Lexington Books.
- Remafedi, G. (1999). Suicide and sexual orientation. *Archives of General Psychiatry*, 56, 885–886.
- Rotello, G. (1997). *Sexual ecology: AIDS and the destiny of gay men*. New York: Penguin Group.
- Sandfort, T. G., de Graaf, R., Bijl, R., & Schnabel, P. (2001). Same-sex behavior and psychiatric disorders. *Archives of General Psychiatry*, 58, 85–91.
- Schumm, W. (2008). Re-evaluation of the “no-differences” hypothesis concerning gay and lesbian parenting as assessed in eight early (1979–1986) and four later (1997–1998) dissertations. *Psychological Reports*, 103, 275–304.
- Schumm, W. (2010a). Statistical requirements for properly investigating a null hypothesis. *Psychological Reports*, 107(3), 1–19.
- Schumm, W. R. (2010b). Comparative relationship stability of lesbian mother and heterosexual mother families: A review of evidence. *Marriage and Family Review*, 46, 499–509.
- Shrier, D. & Johnson, R. (1988). Sexual victimization of boys: An ongoing study of an adolescent medicine clinic population. *Journal of the National Medical Association*, 80(11), 1189–1193.
- Skinner, C. & Stokes, A. (1996). A case-controlled study of the sexual needs of lesbians. *Sexually-transmitted Infections*, 72(4), 277–280.
- Stacey, J. (2005). The families of man: Gay male intimacy and kinship in a global metropolis. *Journal of Women in Culture and Society*, 30, 1927.
- Stacey, J. and Biblarz, T. (2001). Does sexual orientation of parents matter? *American Sociological Review*, 66(2), 159–183.
- Steed, J. & Templer, D. (2010). Gay men and lesbian women with molestation history: Impact on sexual orientation and experience of pleasure. *The Open Psychology Journal*, 3, 36–41.
- Sutfin, E., Fulcher, M., Bowles, R., & Patterson, C. (2008). How lesbian and heterosexual parents convey attitudes about gender to their children: The role of gendered environments. *Sex Roles*, 58, 501–513.
- Tasker, F. & Golombok, S. (1997). *Growing up in a lesbian family: Effects on child development*. New York: Guilford Press.
- Tomeo, M., Templer, D., Anderson, S., & Kohler, D. (2001). Comparative data of childhood and adolescence molestation in heterosexual and homosexual persons. *Archives of Sexual Behavior*, 30(5), 535–541.
- Waldner-Haugrud, L., Gratch, L., & Magruder, B. (1997). Victimization and perpetration rates of violence in gay and lesbian relationships: Gender issues explored. *Violence and Victims*, 12(2), 173–185.
- Whitehead, N. E. (2010). Homosexuality and co-morbidities: Research and therapeutic implications. *Journal of Human Sexuality*, 2, 125–176.
- Williams, R. (2000). A critique of the research on same-sex parenting. In D.C. Dollahite (Ed.). *Strengthening our families* (pp. 352–355). Salt Lake City, Utah: Bookcraft.
- Wilson, H. & Widom C. (2010). Does physical abuse, sexual abuse, or neglect in childhood increase the likelihood of same-sex sexual relationships and cohabitation? A prospective 30-year follow-up. *Archives of Sexual Behavior*, 39(1), 63–74.
- Xiridou, M., Giskus, R., de Wit, J., Coutinho, R., & Kretschmar, M. (2003). The contribution of steady and casual partnerships to the incidence of HIV infection among heterosexual men in Amsterdam. *AIDS*, 17(7), 1029–1038.